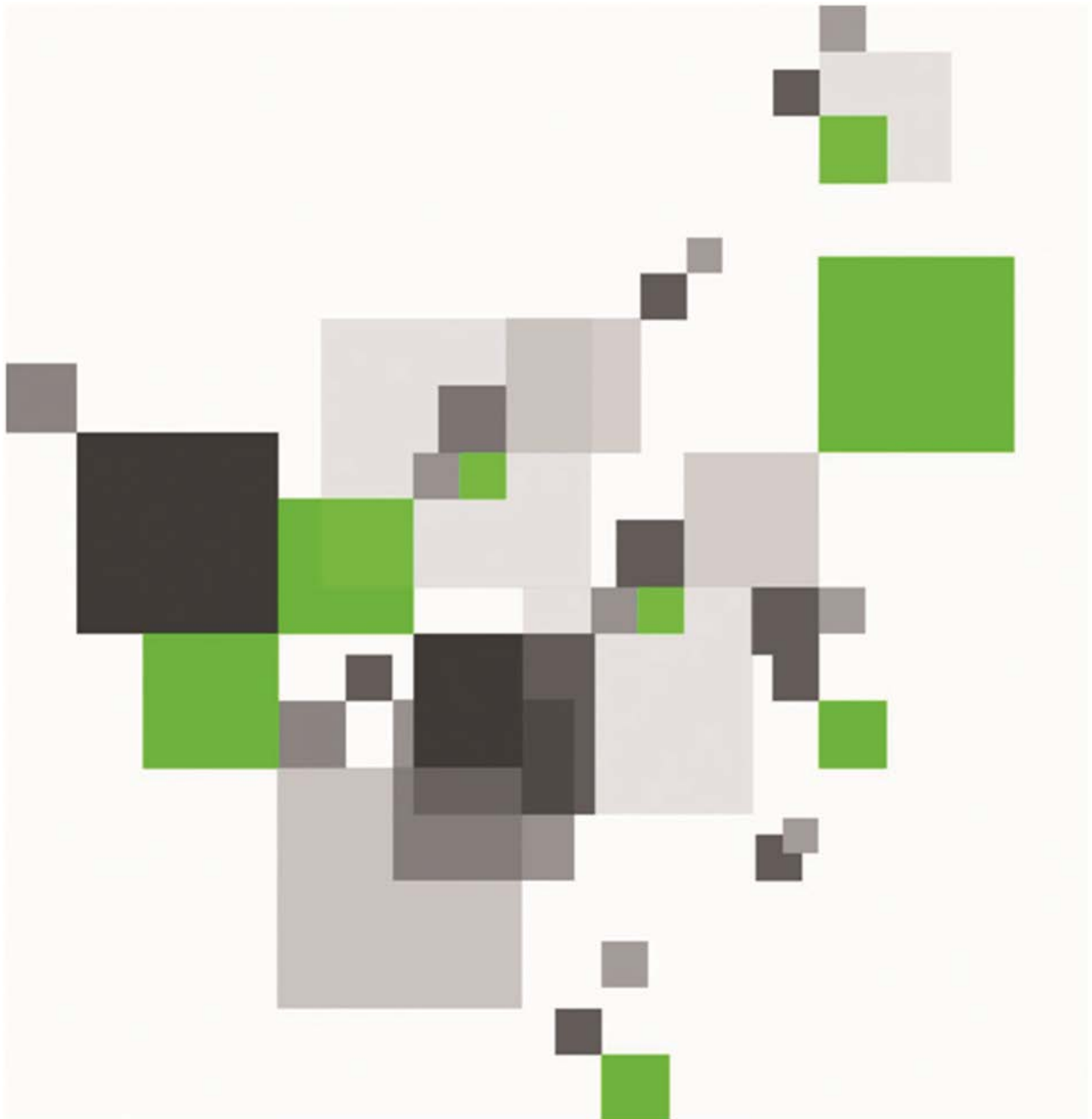

Den digitale folkeskole

Vurderinger og holdninger fra elever og forældre

KMD Analyse

Om KMD Analyse

KMD Analyse er en vidensenhed i KMD, som udarbejder analyser om de digitale muligheder i det offentlige og private Danmark. KMD Analyse har blandt andet tidligere udgivet rapporterne "Digitalisering af ældreplejen – Potentialer og holdninger" og "Det Digitale Borgerindeks – Danskernes holdning til offentlig digitalisering".

KMD Analyse samarbejder bl.a. med Center for Digital Forvaltning (CEDI) om udvikling af analyserne. Læs mere om KMD Analyse og hent rapporterne på www.kmd.dk/analyse

KMD er it med indsigt

KMD er den største danskbaserede it-virksomhed, og hovedparten af KMD's forretning udspringer af egen softwareudvikling. I 40 år har KMD arbejdet med udvikling, drift og vedligeholdelse af Danmarks største kommunale it-systemer. KMD udvikler og leverer i dag software- og serviceløsninger til kommune-, stats- og erhvervsmarkedet i Danmark.

Systemerne håndterer eksempelvis udbetalinger af løn og sociale ydelser, og hvert år beregner og udbetaler KMD's softwaresystemer over 400 mia. kroner. Det svarer til cirka 25 % af Danmarks BNP. KMD's softwaresystemer håndterer også så forskellige områder som administration af skoler og forsyningsvirksomheder til afholdelse af folketingsvalg i Danmark. Senest er KMD gået i gang med at digitalisere de store velfærdsområder med ny velfærdsteknologi - fra folkeskole til hjemmepleje.

KMD har en årlig omsætning på mere end fire milliarder danske kroner og har mere end 3.000 ansatte. KMD er ejet af EQT og ATP.

For yderligere oplysninger:

Kommunikationsdirektør Morten Langager: mlr@kmd.dk

Tidligere udgivelser fra KMD Analyse:

- Digitalisering af ældreplejen – potentialer og holdninger, januar 2011
- Kronisk sygdom – en digital samfundsdiagnose, maj 2011
- Det digitale valg – danskernes holdning til e-valg, september 2011
- Valgkampens medier – danskernes præferencer, september 2011
- Det Digitale Borgerindeks – danskernes holdning til offentlig digitalisering, oktober 2011
- Socialt bedrageri i Danmark - Omfang, adfærd og holdninger, december 2011
- Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder, januar 2012
- Danskerne og velfærdsteknologien – Holdninger til digitalisering af velfærden, juni 2012

Ønsker du at abonnere på fremtidige udgivelser fra KMD Analyse, kan du sende en e-mail til kmd-analyse@kmd.dk.

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	4
1. Indledning	9
2. Bred opbakning til en digital folkeskole	12
2.1 Undervisningen bliver bedre med digitalisering	13
2.2 Digital undervisning giver læringsmæssige gevinster	15
2.3 Opsamling	18
3. Elever og forældre: Mere digital undervisning	19
3.1 It skal bruges mere i undervisningen	20
3.2 Undervisningsmaterialet skal i højere grad være digitalt	23
3.4 Opsamling	27
4. Teknologisk kløft mellem hjem og skole	28
4.1 Eleverne er digitale i deres fritid	28
4.2 Skolen er bagud med brug af it	29
4.4 Opsamling	32
5. Tag computeren med i skoletasken	33
5.1 Udbredt utilfredshed med skolernes it-udstyr	34
5.2 Mange tager eget it-udstyr med i skole	36
5.2 Opsamling	38
6. Lærernes digitale kompetencer	40
6.1 Lærerne er digitalt på vej	41
6.2 Opsamling	44
7. Om analysen	45

Sammenfatning

KMD præsenterer med "Den digitale folkeskole - Vurderinger og holdninger fra elever og forældre" den anden udgivelse i en række 'temperaturmålinger' af folkeskolens vej mod en bedre udnyttelse af digitaliseringens muligheder i undervisningen. Mens den første udgivelse 'Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder' beskrev den virkelighed, som møder lærere og skoleledere i folkeskolen, ser denne analyse på digitaliseringen af skolen set fra den anden side af katederet. Den tager temperaturen hos brugerne af folkeskolen og giver forældre og elevers vurdering af og holdninger til digitaliseringen.

Hvor ofte oplever eleverne, at it anvendes i undervisningen – og ønsker eleverne mere digital undervisning? Er skolen teknologisk bagud i forhold til den it, eleverne anvender i deres fritid, og er skolens it-udstyr i orden? Er forældrene indstillet på, at eleverne inden længe skal tage deres egen computer med i skolen? Oplever eleverne og forældrene, at lærerne har de rette digitale kompetencer til at undervise i den digitale folkeskole?

I analysen, hvor de stillede spørgsmål oven for belyses, skal det desuden bemærkes, at elevernes og forældrenes holdninger og vurderinger af den digitale folkeskole sammenholdes med data fra den tidligere nævnte udgivelse omhandlende holdninger hos skoleledere og lærere.¹ Hermed giver denne analyse en samlet måling af den digitale folkeskoles tilstand set fra både lærere, skoleledere samt de daglige brugeres perspektiv.

Digitalisering af folkeskolen har bred opbakning på Christiansborg og har endvidere fået en central placering i Regeringens målsætning om at styrke fagligheden i folkeskolen.

"Regeringen har en klar målsætning om at styrke fagligheden i folkeskolen.

Et centralt led i målsætningen er, at it i højere grad skal integreres i den daglige undervisning. På den måde kan det store potentiale for it-baseret undervisning udnyttes til at skabe en moderne og fagligt stærkere folkeskole."

Kilde: <http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Folkeskolen/I-fokus/Oeget-anvendelse-af-it-i-folkeskolen>

Det er i dette lys, at KMD Analyse har valgt at sætte fokus på folkeskoleområdet.

Om undersøgelsen

Undersøgelsen er baseret på en række surveys med deltagelse af såvel forældre til børn i folkeskolen som elever i folkeskolens ældste klasser (6.-10. klasse). Endvidere inddrages data fra tidligere surveys gennemført blandt folkeskolelærere og skoleledere i forbindelse med udarbejdelsen af analysen "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder". En nærmere redegørelse for dataindsamlingen kan findes i kapitel 7.

Undersøgelsen er gennemført i samarbejde med Danske Skoleelever.

Hovedkonklusioner

Undersøgelsen tegner overordnet et billede af, aktørerne i det danske skolevæsen mener, at it og digitale læremidler løfter undervisningen i folkeskolen – men også, at Danmark er langt fra at have en digital folkeskole.

¹ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder"

Centrale resultater;

- Analysen viser, at elever og forældre efterlyser en mere digital folkeskole. De daglige brugere af folkeskolen mener, at øget brug af it kan bidrage til at give bedre undervisning og løse nogle af folkeskolens udfordringer. Både forældre og elever mener, at it kan være med til at øge motivationen for læring i skolen og de mener også, at it kan være med til at gøre det lettere at målrette undervisningen til den enkelte elev – både de fagligt stærke og de elever, der har brug for mere opmærksomhed. Forældrene siger meget klart, at politikerne bør prioritere it i folkeskolen højere, end det er tilfældet i dag.
- Analysen viser, at en betydelig andel af eleverne sjældent oplever, at it eller digitale læremidler anvendes i undervisningen. Eksempelvis oplever næsten halvdelen af eleverne, at der kan gå en måned eller mere uden, at de bruger digitale læremidler i undervisningen. Et flertal af elever og forældre ønsker, at it og digitale læremidler anvendes hyppigere i undervisningen.
- Analysen fastslår, at der er en digital kløft mellem hjem og skole. Undersøgelsen tegner et entydigt billede af, at danske skoleelever gør brug af teknologi i deres fritid i så udpræget grad, at ingen af de adspurgte elever oplever en hverdag uden brug af teknologi. Mange elever og forældre oplever imidlertid, at der er en markant forskel på mulighederne for at anvende teknologi i fritiden sammenlignet med den it, som skolen stiller til rådighed. Undersøgelsen viser således, at 60 % af eleverne og over halvdelen af forældrene mener, at skolen er bagud eller meget bagud i anvendelsen af it.
- Analysen angiver, at det er en almindelig oplevelse for elever i folkeskolen, at de har problemer med at få skolens udstyr til at virke. Således oplever flere end hver tredje elev i 6.-10. klasse hyppige problemer med at få it-udstyr til at fungere i forbindelse med undervisningen. En stor del af eleverne tager selv it-udstyr med i skole. Forældrene finder det samtidig ikke rimeligt, hvis det i fremtiden bliver et krav, at eleverne skal medbringe egen bærbar computer i skolen.
- Analysen viser, at elever og forældre oplever et uensartet niveau i de digitale kompetencer blandt lærerne.

Som undersøgelsen viser, er der imidlertid et godt udgangspunkt for forandring, idet alle parter deler opfattelsen af, at øget digitalisering er den rette vej for folkeskolens videre udvikling.

Bred opbakning til en digital folkeskole

En central pointe i analysen er, at flertallet af elever og forældre bakker op om, at it i folkeskolen skal styrkes, og at der er en række læringsmæssige gevinster at hente ved øget brug af it i undervisningen.

- 54 % af eleverne og 66 % af forældrene mener, at undervisningen i høj grad eller meget høj grad vil blive bedre, hvis it anvendes mere i undervisningen. Tages svarene i kategorien "I nogen grad med", er andelen hhv. 89 % og 95 %. Altså en betydelig opbakning til, at it med fordel kan bruges yderligere i undervisningen.
- Forældrene bakker op om en politisk opprioritering af it i folkeskolen. 77 % af forældrene mener således, at anvendelsen af it i folkeskolen i høj eller meget høj grad bør prioriteres højere end i dag. Kun 1 % af forældrene mener, at it i folkeskolen bør prioriteres lavere end i dag.

Går vi et spadestik dybere, viser analysen, at de daglige brugere af folkeskolen – elever og forældre mener, at digitalisering kan bidrage positivt til at løse en række af

folkeskolens udfordringer, hvad angår motivation og kreativitet hos eleverne, undervisningsdifferentiering samt inklusion:

- 78 % af eleverne mener, at it gør undervisningen mere spændende.
- 62 % af eleverne mener, at it giver bedre mulighed for at løse opgaver på egen hånd. Henholdsvis 69 % af forældrene og 54 % af lærerne mener, at det er tilfældet i høj eller meget høj grad. Tages i nogen grad med, udgør andelen af forældre og lærere, som har besvaret spørgsmålet positivt hhv. 95 % og 93 %.
- 50 % af eleverne mener, at it giver bedre mulighed for at arbejde kreativt. Henholdsvis 55 % af forældrene og 58 % af lærerne mener, at det er tilfældet i høj eller meget høj grad. Tages i nogen grad med er andelen hhv. 89 % og 91 %.
- 53 % af eleverne mener, at it gør det lettere at få undervisning, som er tilpasset det man kan fagligt. Henholdsvis 68 % af forældrene og 62 % af lærerne mener i høj eller meget høj grad, at it gør det lettere at gennemføre differentieret undervisning. Tages i nogen grad med, er fordelingen hhv. 92 % og 96 %.
- 59 % af forældrene og 66 % af lærerne mener i høj eller meget høj grad, at brug af it i undervisningen kan gøre det lettere at inkludere elever med specielle behov i den almindelige undervisning. Tages i nogen grad med, er andelen af forældre og lærere, som har besvaret spørgsmålet positivt hhv. 85 % og 97 %.

Mere digital undervisning

Der er en betydelig del af eleverne, som oplever, at it ikke anvendes dagligt i undervisningen i folkeskolen. Der er hos elever og forældre samtidig et stort ønske om mere anvendelse af it og digitale læremidler i undervisningen.

It i undervisningen

It i undervisningen omfatter i denne analyse de mange forskellige digitale værktøjer, der tages i brug som en integreret del af undervisningen, dvs. med et fagligt didaktisk sigte. Udbredte eksempler på digitale værktøjer er interaktive tavler, pc'er og tablets.

Digitale læremidler

Begrebet digitale læremidler dækker i denne analyse over en samlebetegnelse for de mange forskellige former for undervisningsmaterialer, programmer, lærebogssystemer samt pædagogisk tilrettelagte pc-spil, der anvendes på en computer. Digitale læremidler skal følgelig forstås meget bredt, og kan således omfatte alt lige fra digitale opgaveark til store leksika og internetressourcer.

Kilder: Danmarks Evalueringsinstitut (2009): "It i skolen – erfaringer og perspektiver" samt Det Nationale Videncenter for Læremidler.

- Elevernes anvendelse af it i undervisningen varierer meget. 40 % anvender it dagligt i forbindelse med undervisningen, 35 % anvender it ugentligt, mens 25 % anvender it månedligt eller sjældnere.
- Både elever og forældre ønsker, at it skal anvendes hyppigere i undervisningen. 71 % af eleverne og 49 % af forældrene mener, at it skal anvendes mere i undervisningen. Stort set ingen elever og forældre mener, at it bør bruges mindre end i dag.
- Det er næsten halvdelen (48 %) af eleverne, som oplever, at der kan gå en måned eller mere uden, at de bruger digitale læremidler i undervisningen. 12 % af eleverne angiver, at de arbejder med digitale læremidler dagligt, 32 % gør det ugentligt, 20 % månedligt, mens 28 % gør det sjældnere.
- Både elever og forældre ønsker, at digitale læremidler skal anvendes hyppigere i undervisningen. 48 % af eleverne og 63 % af forældrene kunne godt tænke sig, at digitale læremidler blev brugt mere i undervisningen. 5 % af eleverne og 4 % af forældrene mener, at digitale læremidler skal bruges mindre end i dag.

- Den tidligere analyse bekræfter, at der er stor spredning i lærernes brug af it og digitale læremidler i undervisningen. En del af forklaringen på den store spredning i lærernes brug af it og digitale læremidler kan henføres til, at der blandt danske folkeskoler generelt er en stor forskel på den digitale modenhed på skolerne og i lærerkorpset.

Teknologisk kløft mellem hjem og skole

Eleverne og forældrene mener, at der er en teknologisk kløft mellem hjemmet og skolen:

- Stort set ingen skoleelever har en hverdag uden brug af teknologi. Undersøgelsen viser således, at 88 % af eleverne anvender bærbare computere, mens 70 % anvender smartphones og 61 % bruger en spillekonsol, når de ikke er i skole.
- Henholdsvis 60 % af eleverne og 52 % af forældrene i undersøgelsen mener, at skolen er bagud eller langt bagud i anvendelsen af it.
- Lærerne er enige med forældrene i, at eleverne bør have adgang til det samme værktøj og læringsmidler hjemme såvel som i skolen. Således er 83 % af lærerne enige eller meget enige i udsagnet om, at det styrker elevernes læring, at de kan anvende de samme digitale værktøjer både i skolen og hjemme.

Tag computeren med i skoletasken

Regeringen og KL har besluttet, at eleverne fra 2014 som udgangspunkt skal medbringe eget it-udstyr til brug i undervisningen. Nærværende analyse viser, at en stor del af eleverne allerede i dag har prøvet at medbringe deres eget it-udstyr i skolen, hvilket kan skyldes, at både elever og forældre oplever, at der er problemer med skolens eget it-udstyr.

- 12 % af eleverne oplever, at der meget tit er problemer med skolens it-udstyr i forbindelse med undervisningen, 26 % oplever det tit. 45 % oplever, at der er problemer en gang imellem, mens 15 % oplever problemer sjældent eller næsten aldrig.
- Lærere og skoleledere deler elever og forældres opfattelse af, at skolen er bagud på it-fronten. Således angiver næsten halvdelen af skolelederne, at der enten i høj eller meget høj grad er behov for forbedringer af skolens it-infrastruktur for at tilgodese en øget brug af it og digitale læremidler i undervisningen. Tilsvarende siger 37 % af lærerne, at de bruger it og digitale læremidler mindre, end de ønsker på grund af problemer med teknikken.
- 61 % af eleverne oplyser, at de inden for den seneste måned har medbragt deres bærbare computer i skolen og brugt den i forbindelse med undervisningen. I 9. klasse gælder det over 80 % af eleverne, mens det i 6. klasse er en tredjedel af eleverne, der har medbragt og brugt den bærbare computer i undervisningen.
- Forældrene mener ikke, at det er en rimelig forventning, at man skal købe en bærbar computer eller andet udstyr for, at ens barn kan bruge det i folkeskolen. Mens 46 % af forældrene slet ikke eller kun i ringe grad finder det rimeligt, mener kun 10 % af forældrene, at det i høj eller meget høj grad er et rimeligt krav at stille.

Lærernes digitale kompetencer

Samlet set tegner undersøgelseerne blandt forældre og elever et differentieret billede af lærernes kompetencer. Der er stor spredning i, hvad lærerne kan, og hvor ofte de inddrager it og digitale læremidler i undervisningen.

Det skal bemærkes, at elevernes og forældrenes vurdering af lærernes digitale kompetencer ikke afspejler en fagligt funderet vurdering af lærernes faktiske kompetencer. Forældrenes og elevernes svar skal derimod ses som et udtryk for deres subjektive opfattelse af lærernes digitale kompetencer.

- 39 % af eleverne mener, at stort set alle eller de fleste af deres lærere er gode til at bruge it i undervisningen. 40 % mener, at det gælder for nogle af lærerne, mens 19 % mener, at få af deres lærere er gode til at bruge it i undervisningen.
- Der er en tydelig sammenhæng mellem elevernes vurdering af lærerne, og hvor ofte eleverne oplever, at der anvendes it i undervisningen. 59 % af de elever, der i deres klasse dagligt anvender it i undervisningen mener, at stort set alle eller de fleste af deres lærere er gode til at bruge it i undervisningen. Blandt de elever der kun bruger it månedligt eller sjældnere er det tilsvarende tal 26 %.
- Forældrene er enige med eleverne, hvad angår lærernes digitale kompetencer. 15 % af forældrene mener i høj eller meget høj grad, at lærerne på deres barns skole har de nødvendige kompetencer til at sikre en optimal brug af it og digitale læremidler i undervisningen. 42 % mener, at det i nogen grad er tilfældet, mens 20 % mener, at det i ringe grad eller slet ikke er tilfældet.
- Når forældrene vurderer skolen som helhed, er billedet det samme. 26 % af forældrene mener, at deres barns skole i høj eller meget høj grad er god til at lære eleverne at bruge it i en faglig sammenhæng, mens 49 % af forældrene mener, at dette kun i nogen grad er tilfældet. Endelig mener 19 % af forældrene, at skolen i ringe grad eller slet ikke er god hertil.

1. Indledning

KMD præsenterer med "Den digitale folkeskole - Vurderinger og holdninger fra elever og forældre" den anden udgivelse i en række 'temperaturmålinger' af folkeskolens vej mod en bedre udnyttelse af digitaliseringens muligheder i undervisningen. Mens den første udgivelse 'Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder' beskrev den virkelighed, som møder lærere og skoleledere i folkeskolen, tager denne analyse afsæt i forældre og elevers vurdering af og holdninger til digitaliseringen af folkeskolen. De to analyser giver til sammen en samlet skildring af erfaringer, vurderinger og holdninger hos de væsentligste daglige brugere af og medarbejdere i folkeskolen.

Digitalisering af folkeskolen har bred politisk opbakning og har endvidere fået en central placering i Regeringens målsætning om at styrke fagligheden i folkeskolen.

"Regeringen har en klar målsætning om at styrke fagligheden i folkeskolen.

Et centralt led i målsætningen er, at it i højere grad skal integreres i den daglige undervisning. På den måde kan det store potentiale for it-baseret undervisning udnyttes til at skabe en moderne og fagligt stærkere folkeskole."

Kilde: <http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Folkeskolen/I-fokus/Oeget-anvendelse-af-it-i-folkeskolen>

De konkrete initiativer for at styrke digitaliseringen af folkeskolen er fastlagt i Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi for 2011-2015:

Den fællesoffentlige strategi for digitalisering af folkeskolen

Regeringen har taget initiativ til, at it og digitale læremidler i højere grad skal integreres i den daglige undervisning. På den måde kan digitaliseringens store potentiale bidrage til at skabe en moderne og fagligt stærkere folkeskole.

Digitaliseringen af folkeskolen søges i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi fremmet gennem fire initiativer:

- **Støtte til indkøb af digitale læremidler** gennem en pulje på 1,5 mia. kr. Hovedparten af midlerne i indsatsen er afsat til puljen for støtte til indkøb af digitale læremidler. Målet med puljen er at udvikle markedet for digitale læremidler ved at øge efterspørgslen efter digitale kvalitetsprodukter til undervisningen.
- **Adgang til velfungerende it i undervisningen.** Som en forudsætning for at øge anvendelsen af digitale læremidler i undervisningen skal alle elever i 2014 have adgang til velfungerende it. Skolernes trådløse internet skal udbygges, så det er sikkert, stabilt og med tilstrækkelig kapacitet for alle elever i 2014. Skolerne skal desuden stille udstyr til rådighed for de elever, der ikke selv har mulighed for at medbringe egne computere, tablets eller lignende.
- **Klare mål for brugen af it og digitale læremidler og læringsmål.** Elever, lærere og forældre skal have et klart billede af, hvad eleverne skal lære i læringsmålene.
- **Forskning i it-baserede læringsformer.** Indsatsen for øget anvendelse af it skal føre til nytænkning og udvikling af it-baseret undervisning. Den traditionelle undervisning skal ikke bare føres videre i elektronisk form.

Det er i lyset af disse politiske målsætninger og initiativer for brugen af it og digitale læremidler, at KMD Analyse har valgt at sætte fokus på området.

Denne analyse af elevernes og forældrenes holdninger til og vurderinger af den digitale folkeskole er tænkt som en temperaturmåling, der kan give svar på, hvordan elever og forældre vurderer folkeskolen i et digitalt perspektiv. Hvor ofte oplever eleverne, at it anvendes i undervisningen – og ønsker eleverne mere digital undervisning? Er skolen teknologisk bagud i forhold til den it, eleverne anvender i

deres fritid, og er skolens it-udstyr i orden? Er forældrene indstillet på, at eleverne inden længe skal tage deres egen computer med i skolen? Oplever eleverne og forældrene, at lærerne har de rette digitale kompetencer til at undervise i den digitale folkeskole?

I analysens forskellige kapitler vil elevernes og forældrenes holdninger og vurderinger af den digitale folkeskole sammenholdes med data fra en tidligere analyse på folkeskoleområdet, hvor såvel lærere som skoleledere i et vist omfang har forholdt sig til tilsvarende spørgsmål². Lærernes og skoleledernes besvarelser vil derfor blive inddraget de steder, hvor det vurderes at være relevant for analysen.

Hermed gives en samlet måling af den digitale folkeskoles tilstand set fra lærere, skoleledere såvel som de daglige brugeres perspektiv. Analysen kan således ses som et bidrag til den undersøgelse og debat om fremtidens folkeskole, som Undervisningsministeriet netop har igangsat³.

Analysen bygger på følgende materiale (se kapitel 7 for en uddybende beskrivelse af datagrundlag):

- En survey med deltagelse af 918 elever i 6. til 10. klasse fra folkeskolen indsamlet via Userneeds.
- En survey blandt 1.005 forældre med børn i folkeskolen indsamlet via Userneeds.
- En survey med deltagelse af skoleledere fra 312 af landets folkeskoler fordelt på 89 af landets kommuner.
- En survey med deltagelse af 606 folkeskolelærere indsamlet via Userneeds.

Analysens opbygning

Analysen består af følgende kapitler:

- Kapitel 2 ser på følgende spørgsmål;
 - Kan digitaliseringen af folkeskolen føre til bedre undervisning?
 - Er den nuværende politiske prioritering af it i folkeskolen tilstrækkelig?
 - Kan digitalisering af undervisningen bidrage til at løse folkeskolens udfordringer vedrørende motivation og inklusion af elever samt differentiering af undervisningen?
- Kapitel 3 ser på følgende spørgsmål;
 - Hvor ofte anvender eleverne it og digitale læremidler i undervisningen og er det ofte nok?
 - Hvor hurtig er skolen til at tage nye teknologier i brug og er det hurtigt nok?
- Kapitel 4 ser på følgende spørgsmål;

² KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder"

³ Undervisningsministeriet omtaler på deres hjemmeside under overskriften "Stor undersøgelse om viden og udfordringer i folkeskolen" d. 2. juli en større undersøgelse, som ministeriet har iværksat blandt elever, lærer, pædagoger, skoleledere, kommunale chefer, politikere og forskere med henblik på at inspirere det udviklingsprogram, der er en del af den kommende folkeskolereform.

- Hvilket it-udstyr bruger eleverne i deres fritid
- Er der en forskel mellem det udstyr, eleverne bruger i deres fritid og i skolen?

— Kapitel 5 ser på følgende spørgsmål;

- Hvor ofte oplever eleverne problemer med brug af it i undervisningen?
- Hvor tilfredse er elever og forældre med det udstyr, som skolen råder over?
- Hvor mange elever tager eget udstyr med i skole?
- Hvad mener forældrene om, at undervisningen tager udgangspunkt i, at eleverne medbringer eget udstyr?

— Kapitel 6 ser på følgende spørgsmål;

- Hvor gode er lærerne til at inddrage og bruge it i undervisningen
- Har lærerne de fornødne kompetencer til at sikre en optimal brug af it og digitale læremidler i undervisningen?
- Er skolen god til at lære eleverne at bruge it i en faglig sammenhæng?

— Kapitel 7 gennemgår dataindsamlingen i de anvendte surveys.

2. Bred opbakning til en digital folkeskole

Såvel medarbejdere som brugere af folkeskolen bakker i stor udstrækning op om satsningen på digitalisering som et middel til at forbedre undervisningen i folkeskolen. Således mener mere end tre fjerdedele af de adspurgte forældre eksempelvis, at man fra politisk side bør prioritere anvendelsen af it i folkeskolen højere end i dag.

Samtidigt mener såvel elever, forældre, lærere og skoleledere, at it og digitale læremidler kan gøre undervisningen mere spændende, give bedre mulighed for undervisningsdifferentiering, og for at eleverne kan arbejde mere kreativt.

I dette kapitel gennemgås elever og forældres holdninger til følgende spørgsmål:

- Kan digitaliseringen af folkeskolen føre til bedre undervisning?
- Er den nuværende politiske prioritering af it i folkeskolen tilstrækkelig?
- Kan digitalisering af undervisningen bidrage til at løse folkeskolens udfordringer vedrørende motivation og inklusion af elever samt differentiering af undervisningen?

Undersøgelsen viser blandt andet at:

— 54 % af eleverne og 66 % af forældrene mener, at undervisningen i høj grad eller meget høj grad vil blive bedre, hvis it anvendes mere i undervisningen. Medtages andelen i kategorien I nogen grad, er andelen af elever og forældre, som besvarer spørgsmålet positivt hhv. 89 % og 95 %. Der er altså en betydelig opbakning til, at it med fordel kan bruges yderligere i undervisningen.

Den tidligere analyse blandt skolelederne og lærerne bekræfter billedet af, at it med fordel kan inddrages yderligere i undervisningen.

— Forældrene bakker op om en politisk opprioritering af it i folkeskolen. 77 % af forældrene mener således, at anvendelsen af it i folkeskolen i høj eller meget høj grad bør prioriteres højere end i dag.

Elever, forældre og lærere mener, at digitalisering kan bidrage positivt til at løse en række af folkeskolens udfordringer angående motivation og inklusion af elever, undervisningsdifferentiering samt øget kreativitet blandt eleverne:

— 78 % af eleverne mener, at it gør undervisningen mere spændende.

— 62 % af eleverne mener, at it giver bedre mulighed for at løse opgaver på egen hånd. Henholdsvis 69 % af forældrene og 54 % af lærerne mener, at det er tilfældet i høj eller meget høj grad. Medtages i nogen grad udgør den positive andel hhv. 95 % og 93 %.

— 50 % af eleverne mener, at it giver bedre mulighed for at arbejde kreativt. Henholdsvis 55 % af forældrene og 58 % af lærerne mener, at det er tilfældet i høj eller meget høj grad. Tages i nogen grad med udgør den positive andel af fordelingen hhv. 89 % og 91 %.

— 53 % af eleverne mener, at it gør det lettere at få undervisning som er tilpasset det man kan fagligt. Henholdsvis 68 % af forældrene og 62 % af lærerne mener i høj eller meget høj grad, at it gør det lettere at gennemføre differentieret undervisning. Tages andelen, som har svaret i nogen grad med, udgør den positive andel hhv. 92 % og 96 % af fordelingen.

— 59 % af forældrene og 66 % af lærerne mener i høj eller meget høj grad, at brug af it i undervisningen kan gøre det lettere at inkludere elever med specielle behov i

den almindelige undervisning. Medtages de forældre og lærere, som har svaret i nogen grad, udgør den positive andel af fordelingen hhv. 85 % og 97 %.

2.1 Undervisningen bliver bedre med digitalisering

Eleverne er positive over for mere it i undervisningen

"Nu er jeg flyttet skole, så jeg startede på min nye skole i starten af 8. klasse. Min gamle skole bruger KUN computer (7., 8. og 9. klasse) og det savner jeg en del... det var rigtig godt. Det var en bedre undervisning. Vi glemte ALDRIG vores bøger og fik lavet lektier noget oftere. Det gør vi ikke på min nye skole. Vi bruger stationær pc, hvis vi skal have prøve ellers ikke, og det er ikke hver gang, der er en pc til alle."

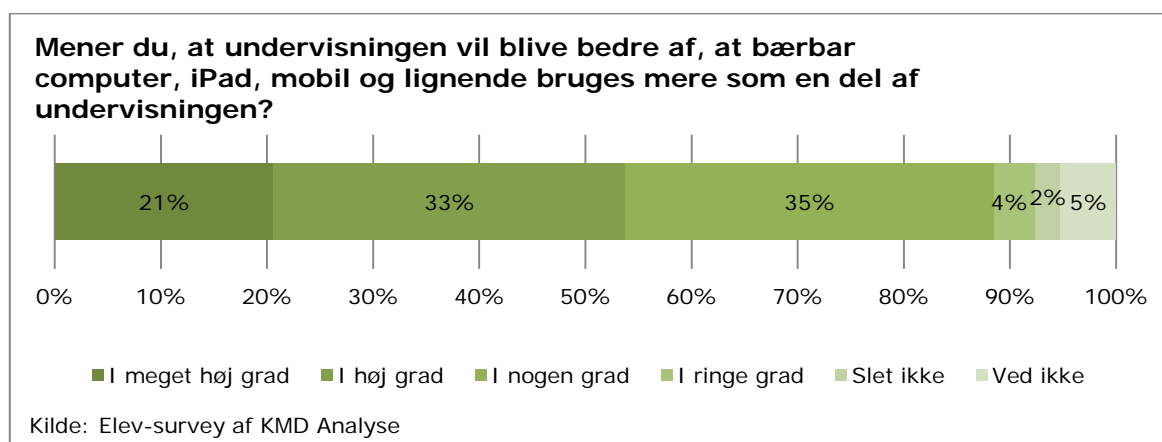
Dreng, 7. klasse, Region Syddanmark

"I min kommune har alle skolebørn fået en iPad, så vi er langt fremme med mange ting. Nu skal der bare udvikles flere apps osv, vi kan bruge. Vi skal heller ikke døje med alle de mange kopiark. Vi spilder heller ikke tid med at skulle starte en computer op osv. Vi kan tage billeder lave film og meget mere. Lave flotte præsentationer af vores projekter og opgaver, som er blevet sjovere at lave og vise frem. IPadden er vores og vi må bruge dem til lige det, vi vil, bare vi ikke sletter de ting, som skolen har lagt på og så skal vi altid sørge for, at der er strøm på hjemme fra."

Pige, 9. klasse, Region Syddanmark

Et flertal af eleverne mener, at undervisningen i høj grad eller meget høj grad vil blive bedre, hvis it anvendes mere i undervisningen.

54 % af eleverne mener således, at undervisningen i høj eller meget høj grad vil blive bedre, hvis it anvendes mere i undervisningen, mens 35 % mener, at det i nogen grad er tilfældet – sammenlagt bliver det til 89 %, der mener, at mere brug af it vil gavne undervisningen. Kun 6 % mener, at undervisningen i ringe grad eller slet ikke vil blive bedre jf. nedenstående figur.

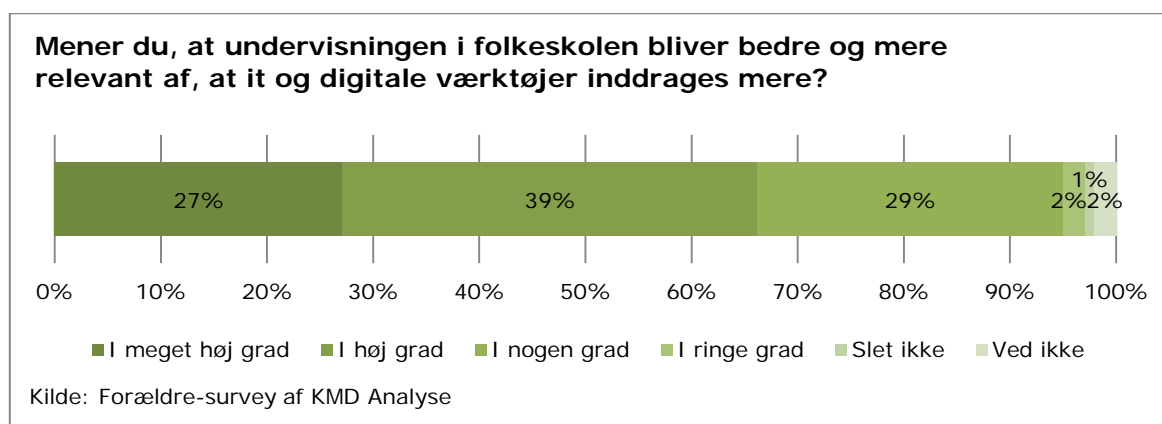
Det er en væsentlig pointe, at eleverne er mere positive over for anvendelsen af it, hvis de allerede i dag er hyppige brugere af teknologien.

Blandt elever, der bruger it dagligt i undervisningen, mener 66 % således, at mere anvendelse af it i høj grad eller meget høj grad vil gøre undervisningen bedre. Blandt elever, som bruger it månedligt eller sjældnere, er det tilsvarende tal 48 %.

Forældrene ønsker, at it prioriteres højere i skolen

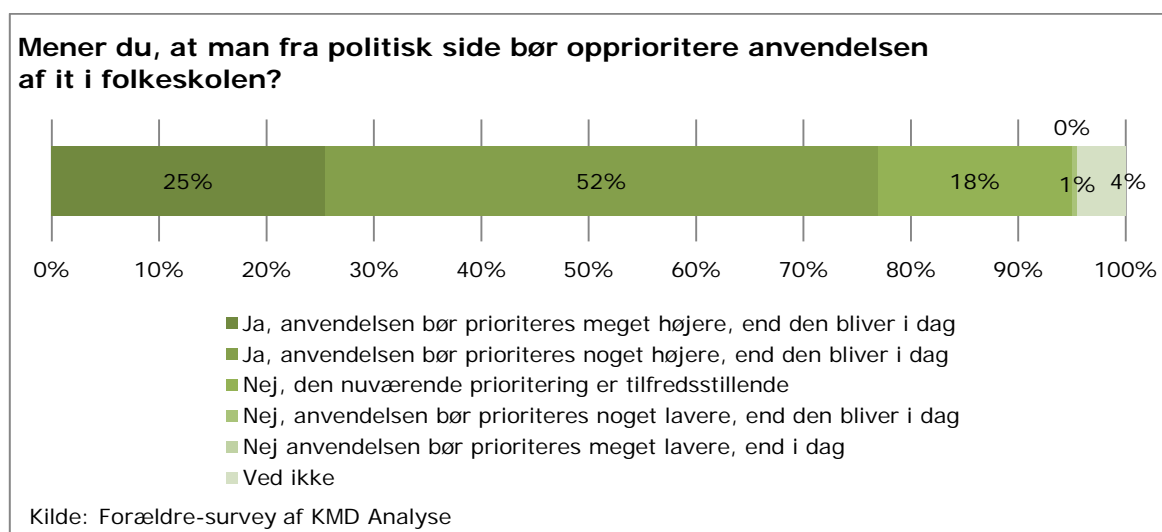
Flertallet af eleverne, der er positive over for mere it i undervisningen, bakkes op af de interviewede forældre.

66 % af forældrene i undersøgelsen mener, at undervisningen i folkeskolen i høj eller meget høj grad bliver bedre og mere relevant af, at it og digitale værktøjer inddrages mere, mens yderligere 29 % af forældrene mener, at dette i nogen grad er tilfældet. Samlet set er det 95 %, der mener, at mere brug af it vil gavne undervisningen.

I forlængelse af at forældrene er positive stemte over for en øget inddragelse af it i undervisningen, anser 3 ud af 4 forældre it i folkeskolen som værende så vigtigt, at det bør prioriteres højere politisk, end det er tilfældet i dag.

Således svarer 77 pct. af de adspurgte forældre, at anvendelsen af it i folkeskolen bør prioriteres højere eller meget højere end den bliver i dag jf. nedenstående figur.

Lærere og skoleledere tror på højere kvalitet gennem it

Det er ikke blot blandt forældre og elever, at et flertal bakker op om en mere digital folkeskole. En tidligere undersøgelse fra KMD Analyse har vist, at et stort flertal af landets lærere og skoleledere er enige i, at en øget brug af it og digitale læremidler vil føre til undervisning af en højere kvalitet. Eksempelvis vurderer mere end 90 % af skolelederne i undersøgelsen, at digitale værktøjer såsom computere, mobiltelefoner o. lign. bør indgå som en naturlig del af undervisningen. Samtidig mener 85 % af lærerne, at der er læringsmæssige gevinster ved at benytte it og digitale læremidler til individuel træning af kundskab og færdigheder.⁴

⁴ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 27

2.2 Digital undervisning giver læringsmæssige gevinster

Undersøgelsen tegner et klart billede af, at såvel forældre, som elever og undervisere i folkeskolen ønsker, at it og digitale læremidler inddrages i undervisningen i højere grad, end det i dag er tilfældet. I det følgende går vi et spadestik dybere og ser på, hvad det er for konkrete, positive effekter, som elever, forældre og undervisere mener, at man kan opnå ved brug af it og digitale læremidler.

Eleverne motiveres af digital undervisning

"Efter sommerferien får vi iPads i skolen, hvorfor en stor del af hverdagen vil blive anderledes. Det glæder jeg mig til. Jeg tror det bliver sjovere at gå i skole."

Pige, 8. klasse, Region Syddanmark

"It kan gøre undervisningen mere spændende for ALLE elever. Mange af dem i klassen, som normalt ikke deltager i undervisningen, er blevet meget mere engageret her på det seneste, hvor vi er begyndt at bruge IT meget."

Dreng, 7. klasse, Region Sjælland

"For mig er en computer bare sådan et godt materiale at bruge i timerne. Det går meget hurtigere for mig, og noter er lige til at skrive ind. Plus det giver mig mere mulighed for at være kreativ og jeg arbejder i det hele taget lettere med en computer."

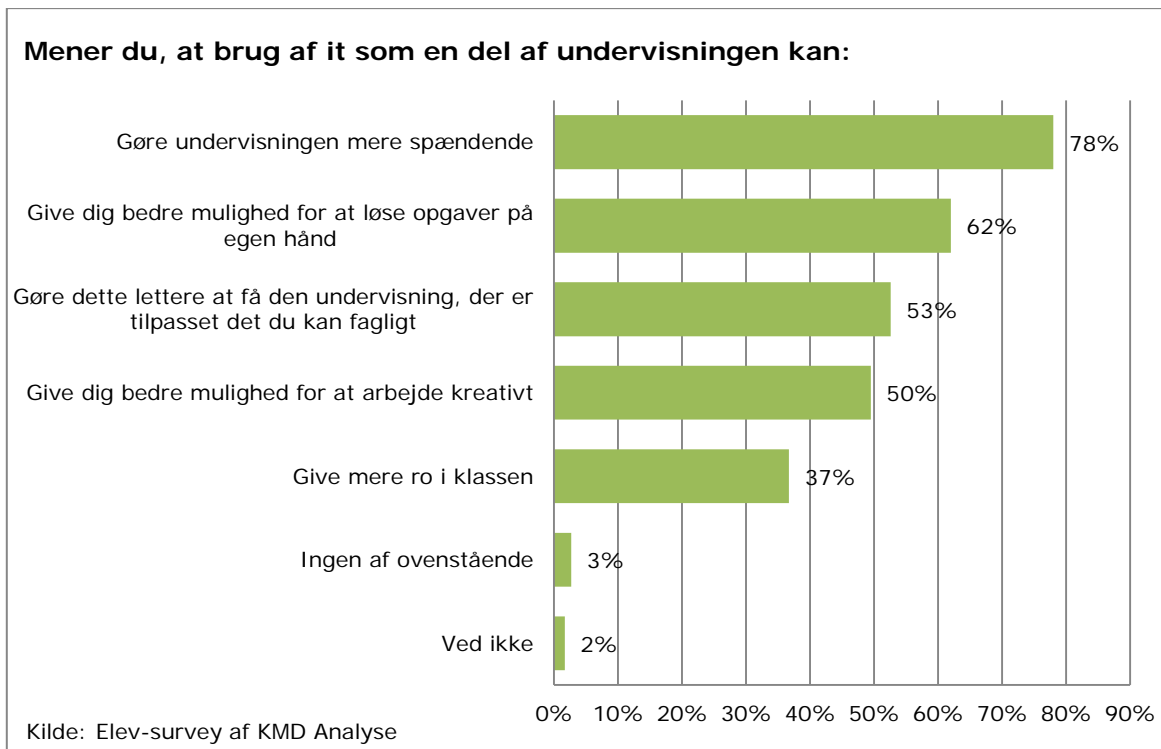
Pige, 8. klasse, Region Midtjylland

"Vi er en klasse på 29 elever. Der er rigtig meget uro, og jeg kan nogle gange ikke høre, hvad der bliver sagt. Så har jeg jo kun fået lidt ud af det. Jeg mener, at vi alle skulle have en Ipad, så undervisningen hurtigt kunne passe til mit niveau, og jeg ikke skal sidde og vente og vente"

Dreng, 9. klasse, Region Midtjylland

Eleverne i undersøgelsen mener overordnet, at brug af it i undervisningen virker motiverende, giver bedre mulighed for kreativ udfoldelse og giver bedre mulighed for differentiering af undervisningen.

78 % af de deltagende elever mener således, at undervisningen bliver mere spændende. 62 % mener, at it giver bedre muligheder for at løse opgaver på egen hånd. Godt halvdelen mener, at it gør undervisningsdifferentiering lettere og øger muligheden for at arbejde kreativt med stoffet. 37 % mener, at it giver mere ro i klassen. Kun 3 % mener ikke, at it giver en af førnævnte fordele, jf. nedenstående figur.

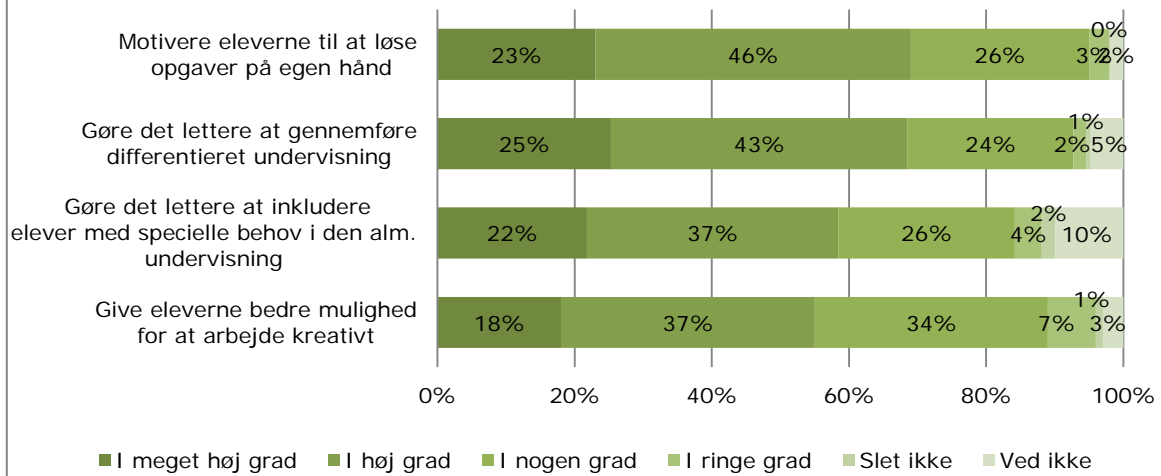
Forældrene tror på differentieret undervisning med it

Når forældrene i undersøgelsen skal pege på områder, hvor digitalisering kan gøre undervisningen bedre og mere relevant, fremhæver de særligt mulighederne for at aktivere den enkelte elev via øget motivation og differentiering af undervisning.

Således svarer 69 % af forældrene, at it i undervisningssituationen i høj eller meget høj grad kan motivere eleverne til at løse opgaver på egen hånd. Tilsvarende mener 55 % af forældrene, at it i høj eller meget høj grad kan give eleverne bedre mulighed for at arbejde kreativt. Tages i nogen grad med er andelen af forældrene, som svarer bekræftende på spørgsmålet hhv. 95 % og 89 %.

68 % af forældrene mener, at det kan gøre det lettere at gennemføre differentieret undervisning. Derudover mener over halvdelen af forældrene (59 %), at it i høj eller meget høj grad kan gøre det lettere at inkludere elever med specielle behov i den almindelige undervisning. Medtages i nogen grad, udgør andelen af forældre, som svarer positivt på spørgsmålet hhv. 92 % og 85 %.

Mener du, at brug af it i undervisningssituationen kan:

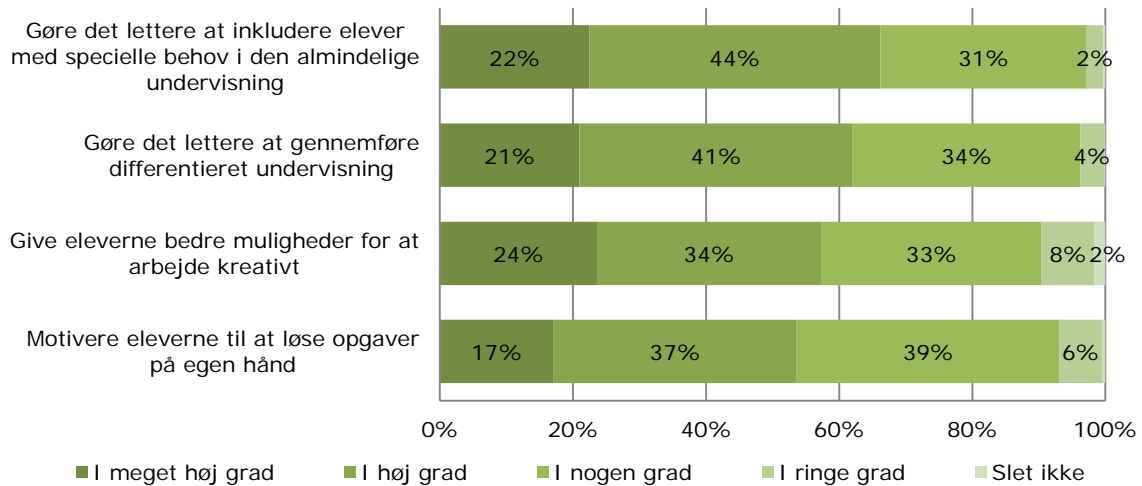
Kilde: Forældre-survey af KMD Analyse

Det skal bemærkes, at afrunding kan medføre, at tallene i tabeller og figurer ikke summer til totalen i det efterfølgende.

Lærere ser flere læringsmæssige gevinster

KMD Analyse har tidligere spurgt lærere i folkeskolen, hvilke læringsmæssige gevinster brug af it i undervisningen kan medføre. Lærerne ser ligesom elever og forældre en række læringsmæssige gevinster herved.

Vurderer du, at brug af it i undervisningssituationen kan...

Kilde: Lærer-survey af KMD Analyse

Omkring to tredjedele af lærerne mener i høj grad eller meget høj grad, at it kan gøre det lettere at gennemføre differentieret undervisning og inkludere elever med specielle behov. Over halvdelen af lærerne tilkendegiver ligeledes, at it kan give eleverne bedre mulighed for at arbejde kreativt og motivere dem til at løse opgaver på egen hånd. Medtages kategorien i nogen grad er de samlede positive besvarelser over 90 %.

2.3 Opsamling

Undersøgelsen tegner i væsentlighed et billede af, at der blandt folkeskolens medarbejdere og brugere – elever, forældre, skoleledere og lærerne – er enighed om, at digitalisering kan være et virksomt middel til at forbedre undervisningen.

Folkeskolens daglige brugere såvel som medarbejdere er ligeledes enige om, at it i undervisningen kan bidrage til at løse en række af folkeskolens udfordringer vedrørende elevernes motivation, behovet for differentiering af undervisningen, elevernes mulighed for at arbejde kreativt samt inklusion af elever med særlige behov.

Et stort flertal af forældrene ønsker, at digitaliseringen af undervisningen opprioriteres politisk.

Næste kapitel afdækker elevernes faktiske brug af it i undervisningen og elevernes og forældrenes ønsker om brug af it og digitale lærermidler i undervisningen.

3. Elever og forældre: Mere digital undervisning

I dette kapitel gennemgås elever og forældres vurderinger af følgende spørgsmål:

- Hvor ofte anvender eleverne it og digitale læremidler i undervisningen og er det ofte nok?
- Hvor hurtigt er skolen til at tage nye teknologier i brug og er det hurtigt nok?

Der er store forskelle på, hvor ofte eleverne anvender it og digitale læremidler i den danske folkeskole. Der er til gengæld en høj grad af enighed blandt elever og forældre om, at it og digitale læremidler bør anvendes mere i skolen end det er tilfældet i dag.

It i undervisningen

It i undervisningen omfatter i denne analyse de mange forskellige digitale værktøjer, der tages i brug som en integreret del af undervisningen, dvs. med et fagligt didaktisk sigte. Udbredte eksempler på digitale værktøjer er interaktive tavler, pc'er og tablets.

Digitale læremidler

Begrebet digitale læremidler dækker i denne analyse over en samlebetegnelse for de mange forskellige former for undervisningsmaterialer, programmer, lærebogssystemer samt pædagogisk tilrettelagte pc-spil, der anvendes på en computer. Digitale læremidler skal følgelig forstås meget bredt, og kan således omfatte alt lige fra digitale opgaveark til store leksika og internetressourcer.

Kilder: Danmarks Evalueringsinstitut (2009): "It i skolen – erfaringer og perspektiver" samt Det Nationale Videncenter for Læremidler⁵.

Kapitlets hovedkonklusioner vedrørende anvendelsen af it i undervisningen er:

- Elevernes anvendelse af it i undervisningen varierer meget. 39 % anvender it dagligt i forbindelse med undervisningen, 35 % anvender it ugentligt, mens 25 % anvender it månedligt eller sjældnere.
- Anvendelsen af it er hyppigst i de ældste klasser. I 6. klasse er det 19 % af eleverne, der dagligt bruger it i klassen, mens det i 10. klasse er 64 %.
- Både elever og forældre ønsker, at it skal anvendes hyppigere i undervisningen. 71 % af eleverne og 49 % af forældrene mener, at it skal anvendes mere i undervisningen. Stort set ingen elever og forældre mener, at it bør bruges mindre end i dag.
- Halvdelen af forældrene mener, at det går for langsomt eller alt for langsomt med at tage ny teknologi i brug i deres barns skole. Kun 2 % mener, at det går for hurtigt.

Kapitlets hovedkonklusioner vedrørende anvendelsen af digitale læremidler i undervisningen er:

- Det er næsten halvdelen (48 %) af eleverne, som oplever, at der kan gå en måned eller mere uden, at de bruger digitale læremidler i undervisningen. 12 % af eleverne angiver, at de arbejder med digitale læremidler dagligt, 32 % gør det ugentligt, 20 % månedligt, mens 28 % gør det sjældnere.
- Både elever og forældre ønsker, at digitale læremidler skal anvendes mere hyppigt i undervisningen. 48 % af eleverne og 63 % af forældrene kunne godt tænke sig, at digitale læremidler blev brugt mere i undervisningen. 5 % af eleverne og 4 % af forældrene mener, at digitale læremidler skal bruges mindre end i dag.

⁵ http://www.laeremiddel.dk/content/dk2/laeremiddeldk/viden_om/it_og_digitale_laeremidler

- Elever, der dagligt arbejder med digitale læremidler, efterspørger i højere grad (56 %), at det anvendes endnu mere, end elever som kun månedligt eller sjældnere (43 %) anvender digitale læremidler.

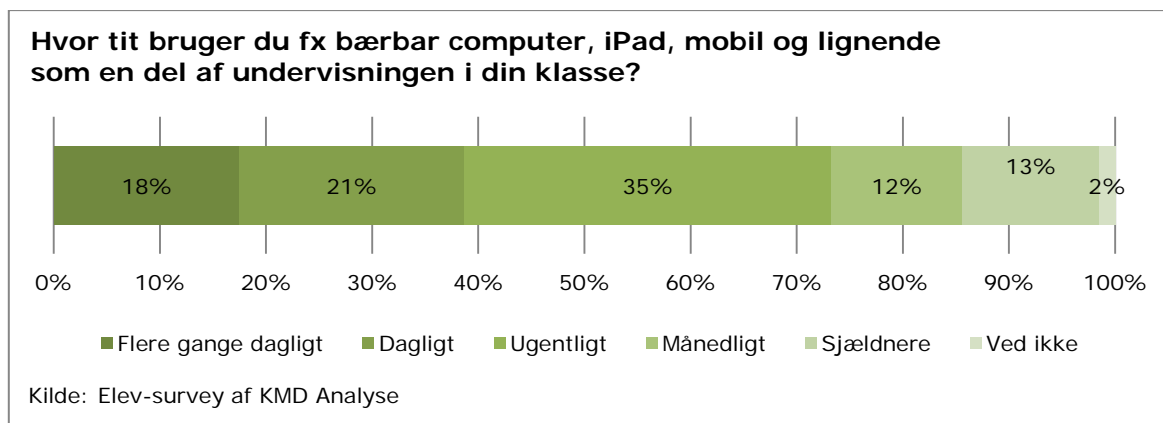
3.1 It skal bruges mere i undervisningen

Eleverne oplever sjældent it i undervisningen

"Vi lever i et århundrede hvor teknologi er en så stor del af vores hverdag, at det også skal være en del af hverdagen i skolen."

Pige, 9. klasse, Region Syddanmark

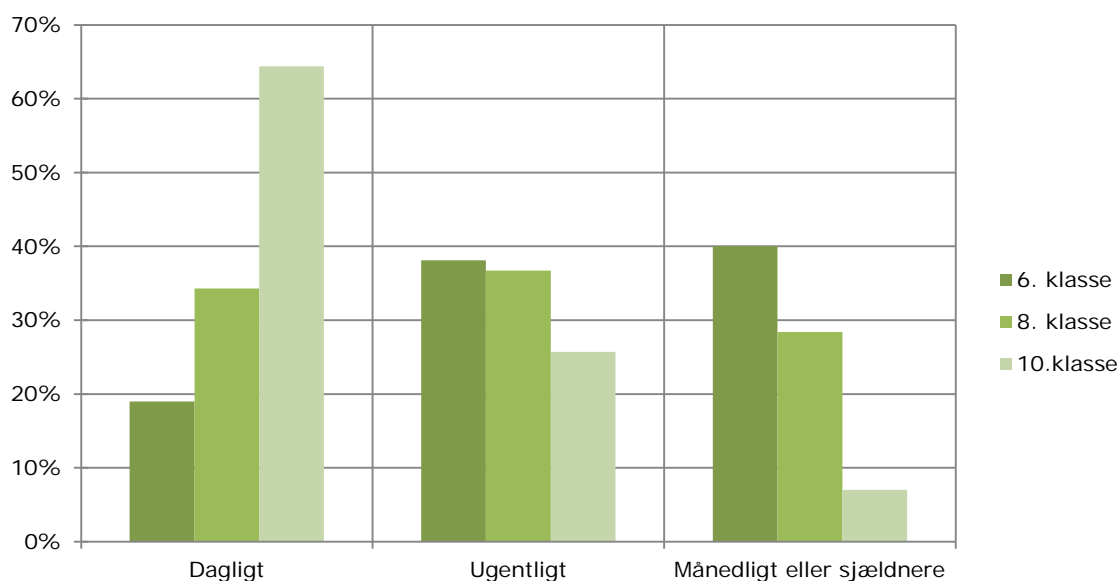
Undersøgelsen viser, at it i undervisningen inddrages i meget forskelligt omfang. 39 % af eleverne oplever, at it anvendes i klassen flere gange dagligt eller dagligt, 35 % anvender it ugentligt, mens 25 % anvender it i klassen månedligt eller sjældnere, jf. nedenstående figur.

Ser man nærmere på hyppigheden i anvendelse af it fordelt på klassetrin, tydeliggøres det, at anvendelsen af it i høj grad afhænger af klassetrinnet.

I 6. klasse er det 19 % af eleverne, der dagligt bruger it i klassen, 38 % anvender it ugentligt, mens 40 % anvender it månedligt eller sjældnere. I 10. klasse anvender 64 % it dagligt, 26 % anvender it ugentligt, mens 7 % anvender it månedligt eller sjældnere, jf. nedenstående figur.

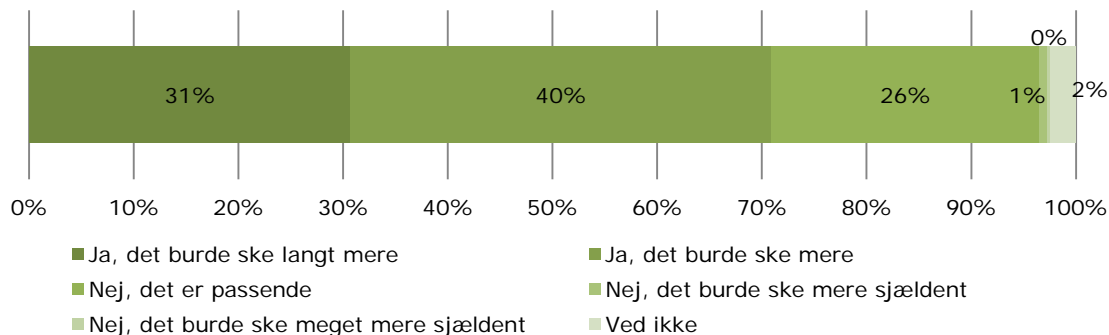
Hyppeghed i anvendelse af it i klassen fordelt efter klassetrin

Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

Mens der er forskel på, hvor ofte it anvendes i undervisningen, viser undersøgelsen samtidig, at et markant flertal af eleverne efterspørger mere anvendelse af it i undervisningen. Således mener 71 % af eleverne, at it burde anvendes mere eller langt mere i undervisningen. 26 % mener, at it-anvendelsen er passende, mens 1 % mener, at it burde bruges mindre, jf. nedenstående figur.

Vil du gerne have, at I oftere brugte fx bærbar computer, iPad, mobil og lignende som en del af undervisningen i din klasse?

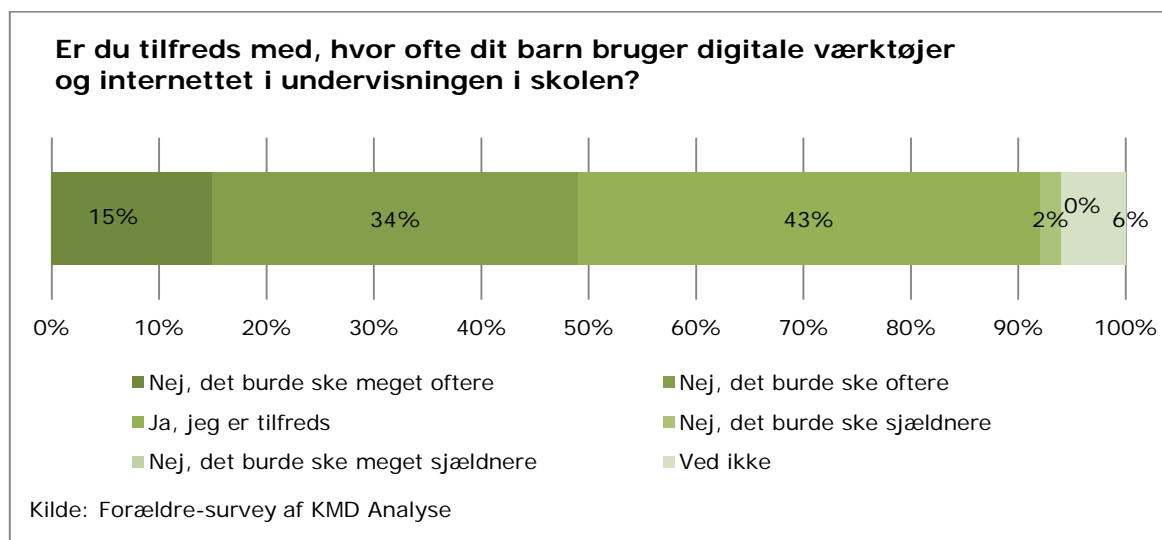
Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

75 % af de elever, der anvender it ugentligt eller sjældnere ønsker, at it burde bruges mere eller langt mere. For elever, der bruger it dagligt i klassen, er det tilsvarende tal 64 %.

Det vil sige, at elever der ikke anvender it dagligt, efterspørger mere it-anvendelse i lidt højere omfang end elever, der anvender it dagligt. Selv blandt de elever, som dagligt anvender it i skolen, er der dog et stort ønske om, at det skal ske i endnu større omfang.

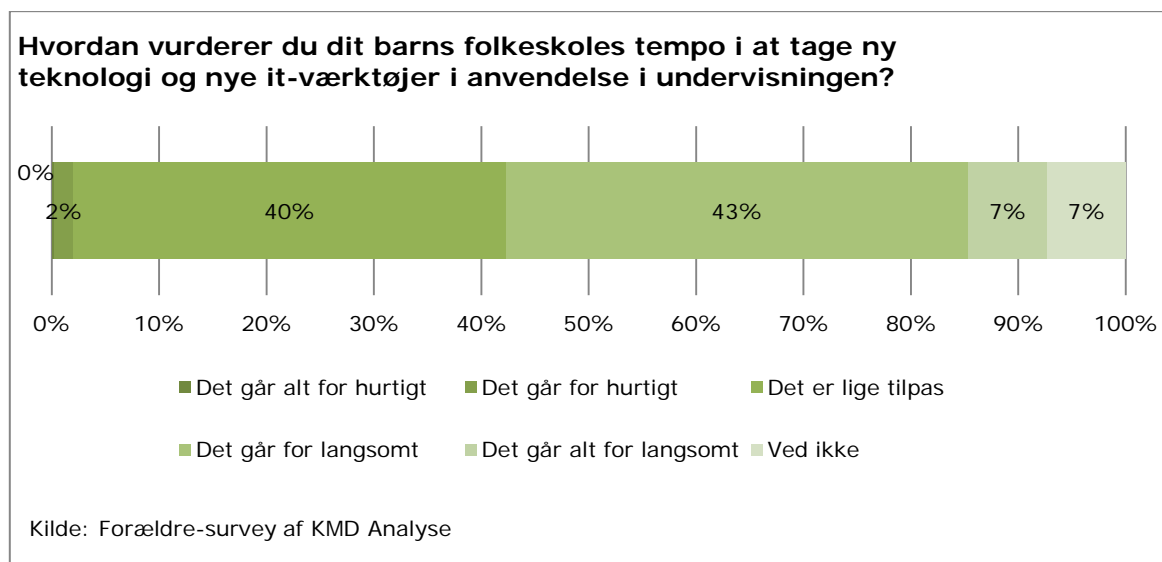
Forældrene mener it bør bruges hyppigere

Forældrene ser gerne, at deres børn bruger it mere i undervisningen. 49 % mener, at deres børn burde bruge digitale værktøjer og internettet oftere eller meget oftere i undervisningen. 43 pct. af forældrene er dog tilfredse med den hyppighed, hvormed deres børn bruger digitale værktøjer og internet i skolen. Kun 2 % mener, at it burde bruges sjældnere, jf. nedenstående figur.

En stor del af forældrene er kritiske over for det tempo, hvormed deres barns folkeskole tager ny teknologi og nye it-værktøjer i brug i undervisningen.

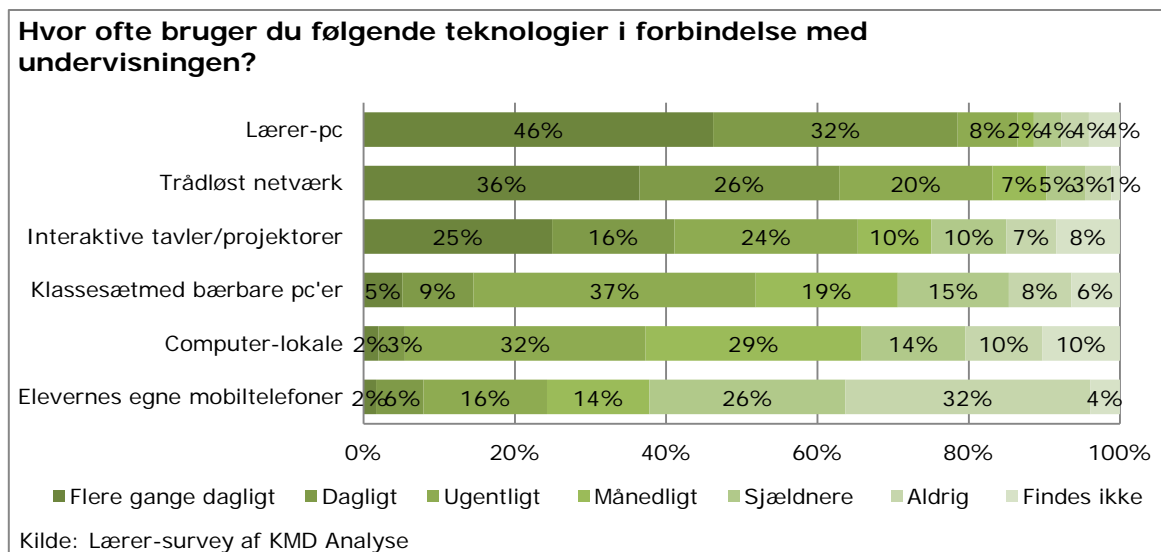
Halvdelen af forældrene mener, at det går for langsomt eller alt for langsomt med at tage ny teknologi i brug i deres barns skole, mens 40 pct. af forældrene mener, at tempoet er tilstrækkeligt. Kun 2 pct. mener, at tempoet er for højt, jf. nedenstående figur.

Lærerne anvender it i undervisningen på et grundlæggende niveau

I KMD's tidligere undersøgelse på skoleområdet gav lærerne udtryk for, at de brugte grundlæggende teknologi som eksempelvis lærer-pc'er, det trådløse netværk og interaktive tavler hyppigst, mens de mere krævende anvendelser af eksempelvis

klasesæt med bærbare pc'er, computerlokaler og elevernes egne mobiltelefoner i sjældnere grad fandt anvendelse i undervisningen jfr. nedenstående figur⁶:

3.2 Undervisningsmaterialet skal i højere grad være digitalt

Eleverne anvender sjældent digitale læremidler

"At [skolen] begyndte at følge med tiden. Nettet og teknologien er vores fremtid, så børn i små klasser skal lære at lære fra nettet helt fra begyndelsen"

Pige, 6. klasse, Region Midtjylland

"Det virker skørt, at vi skal løse så mange opgaver, som lærerne skal bruge tid på at rette, i stedet for at vi bare kunne gøre det på nettet og få resultatet med det samme. Og lærerne kunne bruge tiden på noget mere fornuftigt."

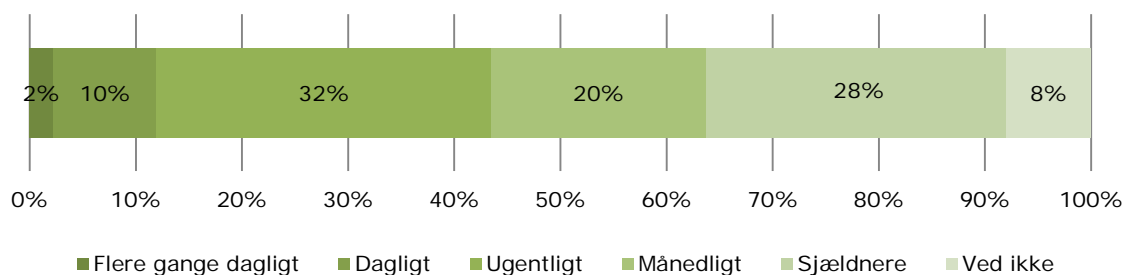
Dreng, 9. klasse, Region Hovedstaden

Knap halvdelen af eleverne arbejder kun månedligt eller sjældnere med digitale læremidler som en del af undervisningen.

12 % af eleverne angiver, at de arbejder med digitale undervisningsmaterialer dagligt, 32 % gør det ugentligt, 20 % månedligt, mens 28 % gør det sjældnere, jf. nedenstående figur.

⁶ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 20

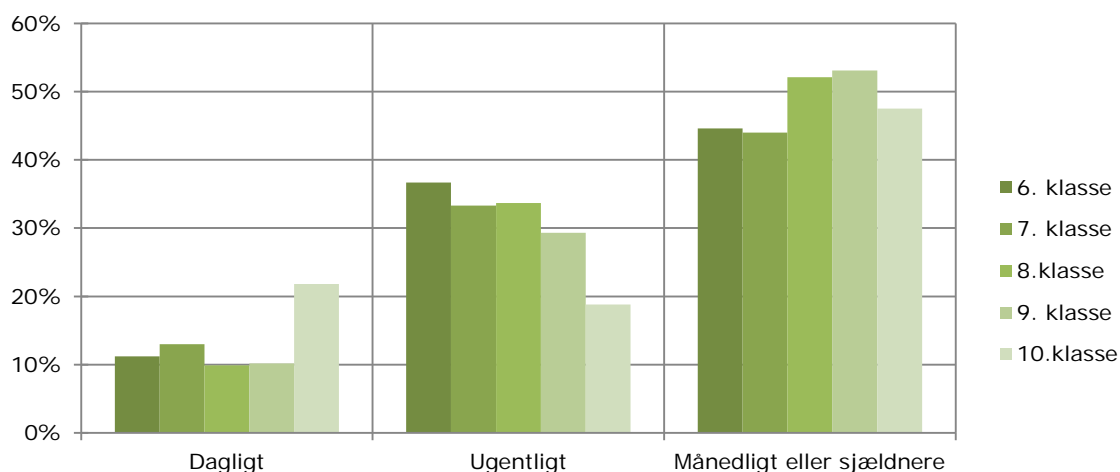
Hvor ofte bruger I fx Elevlab, MaxiMat, Crossroads, Stavevejen eller andre hjemmesider og spil som en del af undervisningen i din klasse?

Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

Undersøgelsen viser ikke nogen entydig tendens, når hyppigheden i brugen af læremidler opgøres efter klassetrin. Opgjort på klassetrin er den største andel af daglige brugere at finde på 10. klassetrin. Omvendt findes der på 6. og 7. klassetrin den laveste andel af elever, som kun månedligt eller sjældnere anvender digitale læremidler, jf. nedenstående figur.

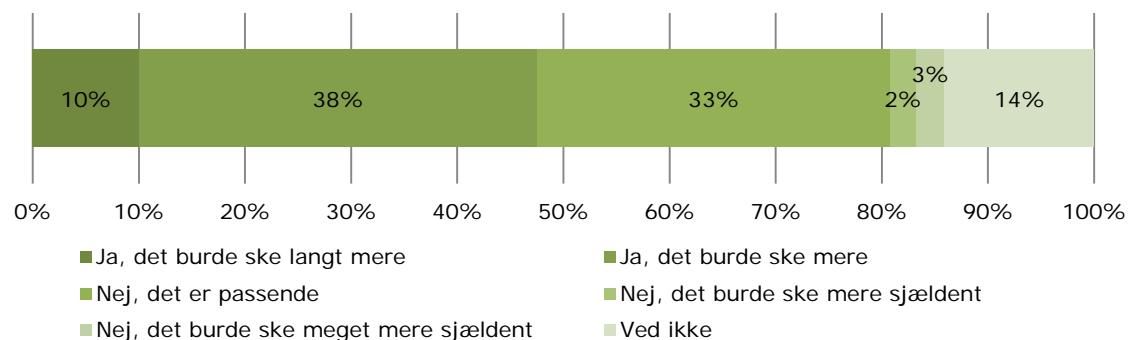
Hyppighed i anvendelse af digitale læremidler, hjemmesider og spil i undervisningen

Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

48 % af eleverne kunne godt tænke sig, at digitale læremidler blev brugt mere eller langt mere. 33 % finder anvendelsen passende, mens 5 % mener, at de digitale læremidler skal bruges mindre. 14 % af respondenterne svarede "ved ikke", jf. nedenstående figur.

Kunne du godt tænke dig, at I oftere brugte fx Elevlab, Maximat, Crossroads, Stavevejen eller andre hjemmesider og spil som en del af undervisningen i din klasse?

Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

Når man ser på, i hvilken grad elevernes besvarelser fordeler sig afhængig af den hyppighed, hvormed de allerede bruger digitale læremidler, ses det, at de, der i dag anvender digitale læremidler hyppigst, også er dem, som i størst omfang ønsker yderligere anvendelse af digitale læremidler:

Således giver 56-57 % af de elever, som bruger digitale læremidler dagligt eller ugentligt udtryk for, at de burde bruges mere eller langt mere, mens 43 % af eleverne, som bruger digitale læremidler månedligt eller sjældnere, ønsker mere anvendelse af digitale læremidler, jf. nedenstående tabel.

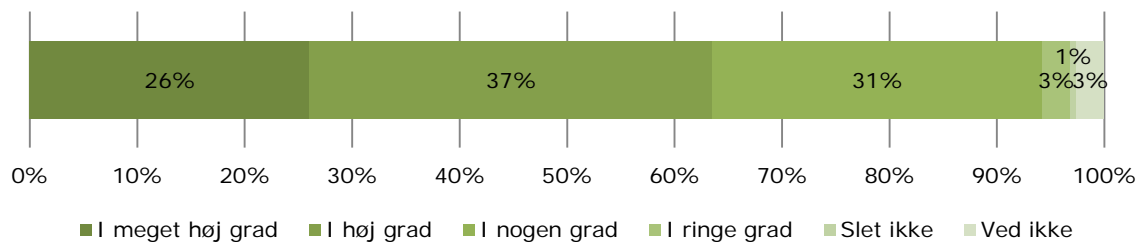
Tendensen synes med andre ord at være, at des mere elever anvender digitale læremidler, jo mere positive er de over for en øget anvendelse.

Anvendelse af digitale læremidler	Mere anvendelse af digitale læremidler	Passende anvendelse	Mindre hyppig anvendelse	Ved ikke
Dagligt	56 %	40 %	1 %	3 %
Ugentligt	57 %	36 %	2 %	5 %
Månedligt eller sjældnere	43 %	33 %	9 %	16 %

Forældrene ønsker flere digitale læremidler

Et flertal af forældrene ønsker, at digitale undervisningsmaterialer anvendes mere i skolen. 63 pct. af forældrene erklærer sig enten i høj grad eller i meget høj grad enige i, at det ville være en fordel, hvis deres børn i højere grad arbejder med digitalt undervisningsmateriale i skolen. Blot 4 pct. af forældrene mener, at det i ringe grad eller slet ikke vil være en fordel, jf. nedenstående figur.

Mener du, at det vil være en fordel, hvis dit barn i højere grad arbejder med digitalt undervisningsmateriale i skolen?

Kilde: Forældre-survey af KMD Analyse

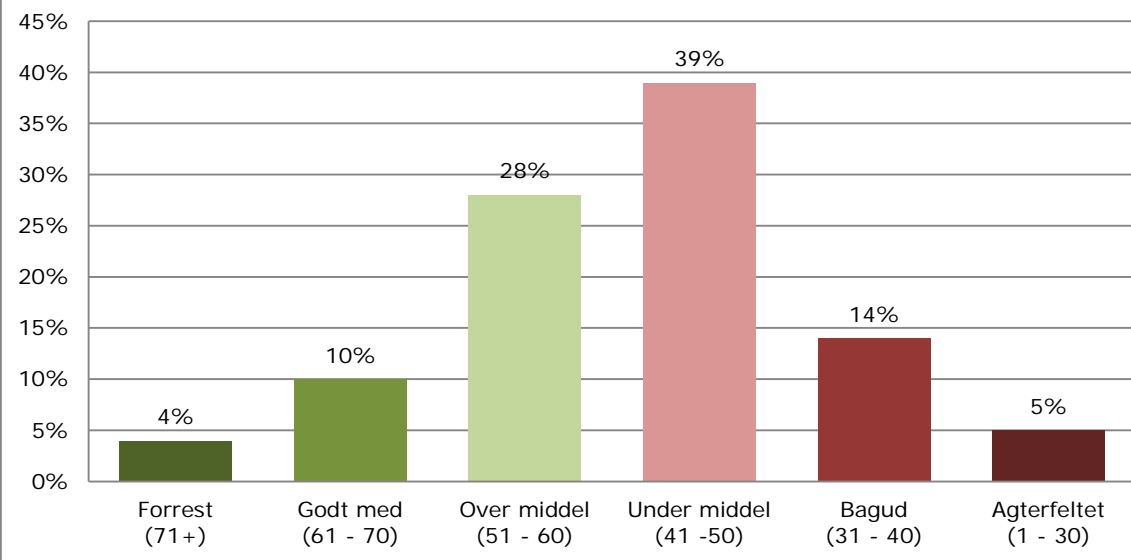
Stor forskel på digital modenhed

KMD's foregående undersøgelse viste relativt stor spredning blandt lærerne i anvendelsen af digitale læremidler. Mens op imod hver fjerde lærer sjældent eller aldrig bruger digitale læremidler, bruger hver tredje lærer digitale læremidler dagligt eller hyppigere⁷.

En del af forklaringen på den store spredning i lærernes brug af digitale læremidler kan henføres til, at der blandt danske folkeskoler generelt er en stor forskel på den digitale modenhed på skolerne og i lærerkorpsset.

KMD Analyse har således tidligere beregnet et digitalt modenhedsindeks, der viser, at hvor 14 % af folkeskolerne kan siges at være forrest i feltet, er knap 20 % af folkeskolerne digitalt bagud. Endelig fordeler en stor gruppe på 2/3 af skolerne sig omkring midten af feltet jfr. nedenstående figur⁸:

De danske folkeskolars digitale modenhed

⁷ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 20

⁸ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 10

3.4 Opsamling

Undersøgelsen viser, at der er store forskelle på, hvor ofte eleverne anvender it og digitale læremidler i den danske folkeskole.

Der er til gengæld en høj grad af enighed blandt elever og forældre om, at it og digitale læremidler bør anvendes mere i skolen, end det er tilfældet i dag.

Undersøgelsen viser, at der for en betydelig del af eleverne er langt til en digital skole. Omkring 25 % af eleverne bruger it i forbindelse med undervisningen i klasserne månedligt eller sjældnere. 48 % af eleverne bruger digitale læremidler månedligt eller sjældnere.

Der er en meget svingende anvendelse af digitale læremidler blandt lærerne: Mens en tredjedel af lærerne bruger digitale læremidler dagligt, bruger en fjerdedel af lærerne aldrig digitale læremidler. En del af forklaringen på den store spredning i lærernes brug af digitale læremidler kan henføres til, at der blandt danske folkeskoler generelt er en stor differentiering i digital modenhed.

I næste kapitel skildres det, hvordan eleverne anvender digitale platforme i deres fritid. Endvidere beskrives elevers og forældres vurdering af, om folkeskolens digitale tilstand i dag er på omgangshøjde med det omgivende samfunds.

4. Teknologisk kløft mellem hjem og skole

I dette kapitel gennemgås elevers og forældres vurderinger af følgende spørgsmål:

- Hvilket it-udstyr bruger eleverne i deres fritid
- Er der en forskel mellem det udstyr, eleverne bruger i deres fritid og i skolen?

Undersøgelsen tegner et entydigt billede af, at danske skoleelever gør brug af teknologien i deres fritid i så udpræget grad, at der stort set ikke er nogen elever, som oplever en hverdag uden brug af teknologi.

Mange elever oplever imidlertid, at der er en markant forskel på deres muligheder for at anvende teknologi i fritiden sammenlignet med den it, som deres skole stiller til rådighed. Undersøgelsen viser således, at 60 % af eleverne og over halvdelen af forældrene mener, at skolen er bagud eller meget bagud i anvendelsen af it.

Folkeskolens brugere oplever med andre ord en væsentlig teknologisk kløft mellem skolen og den hverdag, som skolen er en del af.

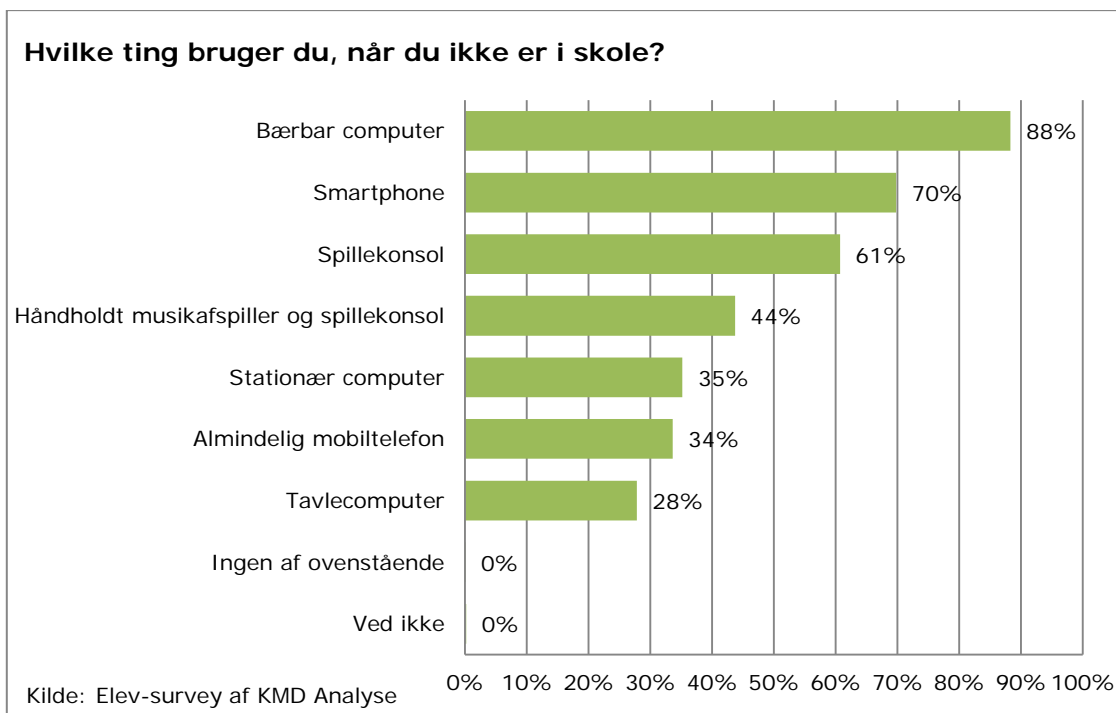
I det følgende gennemgås de enkelte pointer i det ovenstående mere udførligt.

4.1 Eleverne er digitale i deres fritid

Eleverne er digitalt indfødte

De danske skoleelever lever op til den populære opfattelse om at være såkaldte 'digitale indfødte'. De er vokset op med teknologi, og de er storforbrugere af teknologi.

Ingen af de adspurgte skoleelever har en hverdag uden brug af teknologi. Undersøgelsen viser således, at 88 % af eleverne anvender bærbare computere, 70 % anvender smartphones og 61 % bruger en spillekonsol. En relativt ny type udstyr som tavlecomputere, viser sig allerede at være slået igennem i betydelig grad hos eleverne, hvor 28 % angiver, at de anvender en tavlecomputer i deres fritid.

De fleste elever anvender en lang række forskellige typer af udstyr. 82 % af eleverne svarer, at de bruger tre eller flere af de nævnte typer af udstyr i deres fritid, mens over halvdelen – nemlig 52 % – anvender mindst fire typer af udstyr. 21 % af eleverne anvender fem eller flere typer udstyr i deres fritid. Det er endvidere værd at hæfte sig ved, at ingen elever har svaret, at de ikke bruger it-udstyr i deres fritid.

4.2 Skolen er bagud med brug af it

Eleverne synes at skolen er digitalt bagud

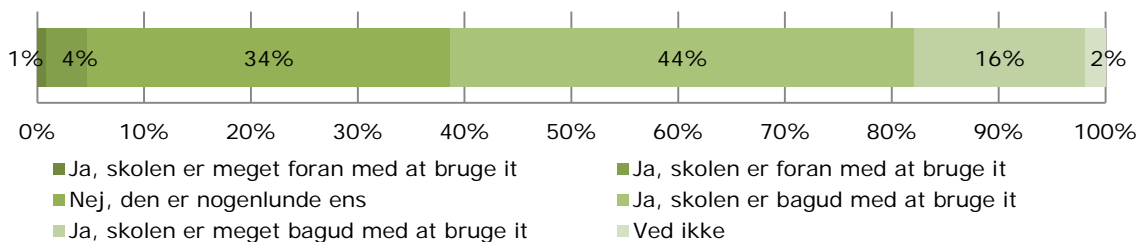
Når eleverne bliver bedt om at sammenligne det mangfoldige it-udstyr, de bruger i deres fritid, med det udstyr, de anvender i skolen, giver de udtryk for, at der er stor forskel, og at skolen i al væsentlighed er bagud.

"Vi har næsten ikke noget it i min skole. Vores computere er 35 minutter om at starte op, så vores lærere synes det er spild af tid... Hvis vi måtte bruge computere og få computertavler, ville det være meget sjovere, og det ville nok også være nemmere at høre efter, når det ser mere spændende ud. Det vigtigste er nok nye computere, så vi kan bruge dem uden at spilde tid."

Pige, 7. klasse, Region Sjælland

Som nedenstående figur viser, mener et stort flertal på 60 % af eleverne i undersøgelsen, at skolen er bagud eller langt bagud i anvendelsen af it, mens kun 5 % af eleverne mener, at skolen er foran eller meget foran. En tredjedel oplever, at anvendelsen af teknologi er nogenlunde ens.

Synes du, at der er forskel mellem den it, du arbejder med i skolen, og den du benytter, når du ikke er i skole?

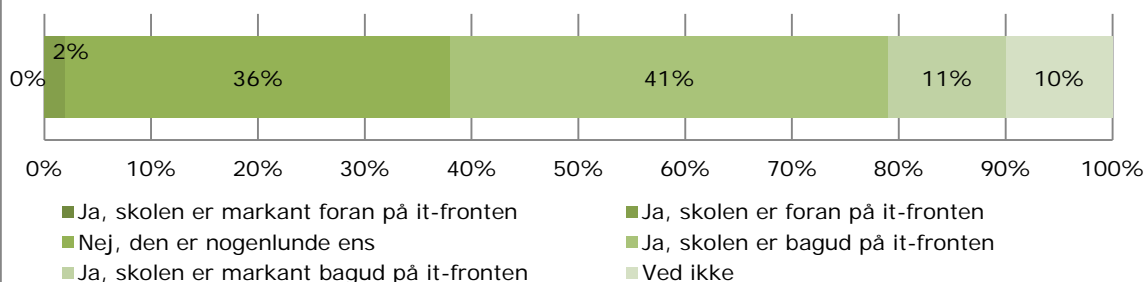
Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

Forældrene synes at skolen er digitalt bagud

Forældrene deler i store træk elevernes opfattelse af, at folkeskolen er bagud i sin anvendelse af it.

52 % af forældrene mener, at skolen enten er bagud eller markant bagud i anvendelsen af it sammenlignet med, hvordan deres børn anvender it i fritiden. 36 % af forældrene vurderer, at anvendelsen er nogenlunde ens. Blot 2 pct. af forældrene vurderer, at skolen er foran på it-fronten i forhold til de muligheder, deres børn har for at benytte it i fritiden.

Oplever du, at der er forskel mellem den it, dit barn arbejder med i skolen, og den it dit barn benytter i fritiden?

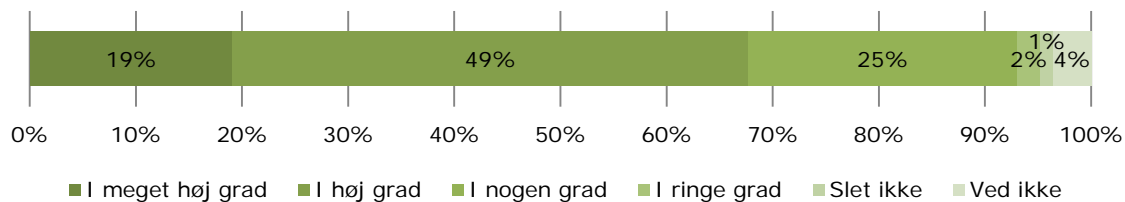

Kilde: Forældre-survey af KMD Analyse

Bedre læring når værktøjer er tilgængelige hjemme og i skolen

Et flertal på 68 % af forældrene erklærer sig i høj eller meget høj grad enig i, at det vil styrke elevernes læring, hvis de kan anvende samme digitale værktøjer og læremidler såvel i skolen som derhjemme. Grundholdningen synes at være, at skolen bør afspejle, at eleverne er vant til at bruge en bred palet af udstyr hjemmefra.

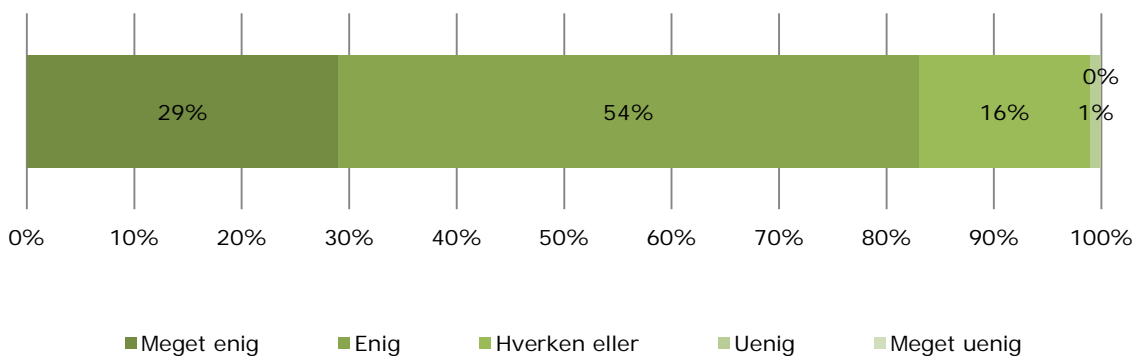
Mener du, at det styrker elevernes læring, at de kan anvende de samme digitale værktøjer og læremidler både i skolen og hjemme?

Kilde: Forældre-survey af KMD Analyse

Lærerne kan lige som forældrene se klare fordele ved at lade eleverne anvende de samme digitale værktøjer i skolen og hjemme. Således erklærer 83 % af lærerne sig meget enige eller enige i udsagnet om, at det styrker elevernes læring, at de kan anvende de samme digitale værktøjer både i skolen og hjemme.

Hvor enig er du i udsagnet om, at det styrker elevernes læring, at de kan anvende de samme digitale værktøjer både i skolen og hjemme?

Kilde: Lærer-survey af KMD Analyse

Anmærkning: Spørgsmålet blev stillet til 606 skolelærere i forbindelse med udarbejdelsen af analysen "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder" (2012), men er dog ikke publiceret i den nævnte rapport.

Når man tager i betragtning, at eleverne hjemmefra er vant til at anvende et bredt udvalg af it-udstyr og programmer, peger undersøgelsen på, at skolerne har en udfordring i at kunne leve op til ønsket om at lade eleverne kunne bruge samme værktøjer i skolen såvel som hjemme.

KMD's foregående undersøgelse blandt skoleledere og lærere viste, at omkring hver tiende skole forsøger at imødekomme udfordringen ved så vidt muligt at lade eleverne medbringe deres egen computer. Undersøgelsen viste derudover, at flere skoler står på spring til at gå samme vej, blandt andet fordi skolernes eget udstyr er for dårligt.⁹ Det er dog værd at holde for øje, at dette ikke er en garanti for, at eleverne også har adgang til skolens læringsmidler og værktøj hjemmefra.

⁹ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 17

4.4 Opsamling

Undersøgelsen viser, at elever og forældre oplever en markant forskel i niveauet af it-anvendelsen i skolen sammenlignet med, hvad de er vant til hjemmefra, hvor eleverne bruger en bred vifte af it-udstyr som en naturlig del af deres hverdag. Det kan være et problem for folkeskolen, hvis det opleves, at den læring, som skulle finde sted, ikke sker på præmisser, der svarer til det moderne informations- og mediesamfund, som elever og forældre møder i hverdagen¹⁰.

Det næste kapitel afdækker elevernes og forældrenes tilfredshed med skolens it-udstyr og elevernes oplevelse af hvor ofte, der er problemer med at få udstyret til at fungere i forbindelse med undervisningen.

¹⁰ Se eks. Danmarks Lærerforening (2012): "Notat om It i undervisningen", s. 2

5. Tag computeren med i skoletasken

I dette kapitel gennemgås elever og forældres vurderinger af følgende spørgsmål:

- Hvor ofte oplever eleverne problemer med brug af it i undervisningen?
- Hvor tilfredse er elever og forældre med det udstyr, som skolen råder over?
- Hvor mange elever tager eget udstyr med i skole?
- Hvad mener forældrene om, at undervisningen tager udgangspunkt i, at eleverne medbringer eget udstyr?

En velfungerende digital infrastruktur er en forudsætning for, at skolerne kan bruge digitale læremidler og digitale læringsforløb som en integreret del af undervisningen¹¹.

Hvis eleverne og lærerne ikke kan stole på, at infrastrukturen virker, vil det være en praktisk barriere, som kan betyde, at digitaliseringen af folkeskolen forsinkes eller slet ikke kommer i gang.

Undersøgelsen viser, at der ofte er problemer med skolernes eget it-udstyr, og at en stor del af eleverne vælger at medbringe deres eget it-udstyr i skolen.

Analysen angiver, at det er en almindelig oplevelse for elever i folkeskolen, at de har problemer med at få skolens udstyr til at virke. Således oplever flere end hver tredje elev i 6.-10. klasse hyppige problemer med at få it-udstyr til at fungere i forbindelse med undervisningen. En stor del af eleverne tager selv it-udstyr med i skole.

Andelen må formodes at vokse betragteligt fremover, da det som led i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi er aftalt mellem Regeringen og KL, at eleverne i folkeskolen fra 2014 som udgangspunkt forventes at medbringe eget it-udstyr til brug i undervisningen¹². Således fremgår det af initiativ 3.2.b, at:

“Alle elever skal frem mod 2014 have adgang til en computer (pc, bærbar, tablet pc el. lign.) i undervisningen. Det forudsættes, at eleverne som udgangspunkt medbringer egen bærbar enhed, og at skolerne stiller udstyr til rådighed for enkelte elever, der ikke har mulighed herfor.”

Forældrene og lærerne i skolen er af den overbevisning, at det er en læringsmæssig fordel for deres børn, hvis man har mulighed for at bruge de samme it-værktøjer og det samme udstyr såvel i skolen som i hjemmet. Det må altså forventes, at en øget indsats for at muliggøre elevers brug af ensartet udstyr og læremidler i skolen såvel som derhjemme vil give bedre muligheder for at realisere de læringsmæssige fordele, som blev beskrevet i det foregående kapitel.

Undersøgelsen peger dog også på, at en stor del af forældrene ikke mener, det er en rimelig forventning, at man skal købe en bærbar computer eller andet udstyr for at ens barn kan bruge det i folkeskolen. Mens 46 % slet ikke eller kun i ringe grad finder det rimeligt, mener kun 10 % af forældrene, at det i høj eller meget høj grad er et rimeligt krav at stille.

¹¹ Se eksempelvis KL (2012): “Digitale læremidler i folkeskolen”, s. 5

¹² Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2011 – 15, Initiativ 3.2.b: “Adgang til computere for alle elever i 2014”.

5.1 Udbredt utilfredshed med skolernes it-udstyr

Eleverne oplever ofte problemer med skolens udstyr

"[Skolen kunne blive bedre hvis] .. it kører stabilt og at der er mere til rådighed, vi skal ofte dele tre om en pc"

Pige, 6. klasse, Region Hovedstaden

"Nettet skal være hurtigere, og der er tit alt for mange problemer med om nettet virker, som gør, at man spiller rigtig meget tid."

Dreng, 7. klasse, Region Syddanmark

"Et andet netværk! Det er virkelig dårligt!"

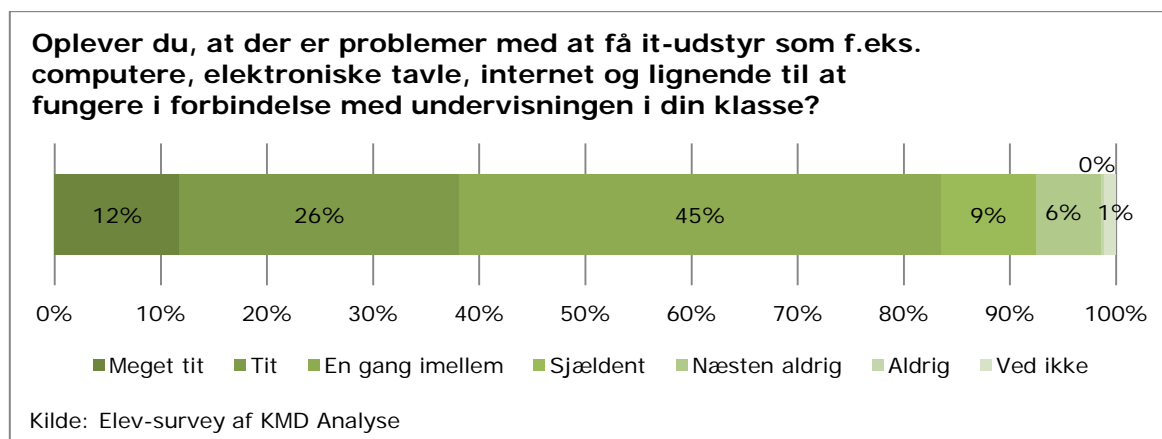
Pige, 8. klasse, Region Sjælland

"[Vi har] en pc i klassen, hvor der mangler 8 taster, og den er ikke online og sikkert 10 år gammel."

Pige, 9. klasse, Region Sjælland

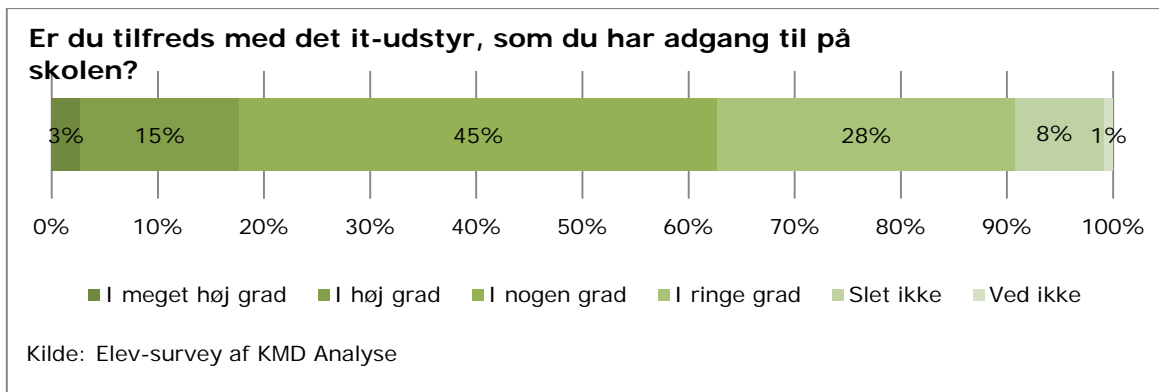
Undersøgelsen viser, at det er en almindelig oplevelse for elever i folkeskolen, at de har problemer med at få skolens udstyr til at virke. Således oplever flere end hver tredje elev i 6.-10. klasse hyppige problemer med at få it-udstyr til at fungere i forbindelse med undervisningen; 12 % af eleverne oplever, at der meget tit er problemer med skolens it-udstyr i forbindelse med undervisningen, og 26 % oplever det tit. Det er selvsagt en væsentlig barriere for at inddrage it og digitale læremidler i undervisningen, hvis mere end en tredjedel af samtlige skoleelever i de ældste klasser oplever, at udstyret ofte giver problemer.

45 % oplever, at der er problemer en gang imellem, mens 15 % sjældent eller næsten aldrig oplever problemer, jf. nedenstående figur.

En betydelig del af eleverne er ikke tilfredse med det it-udstyr, som de har adgang til på skolen. Der er således mere end en tredjedel af eleverne, som er utilfredse.

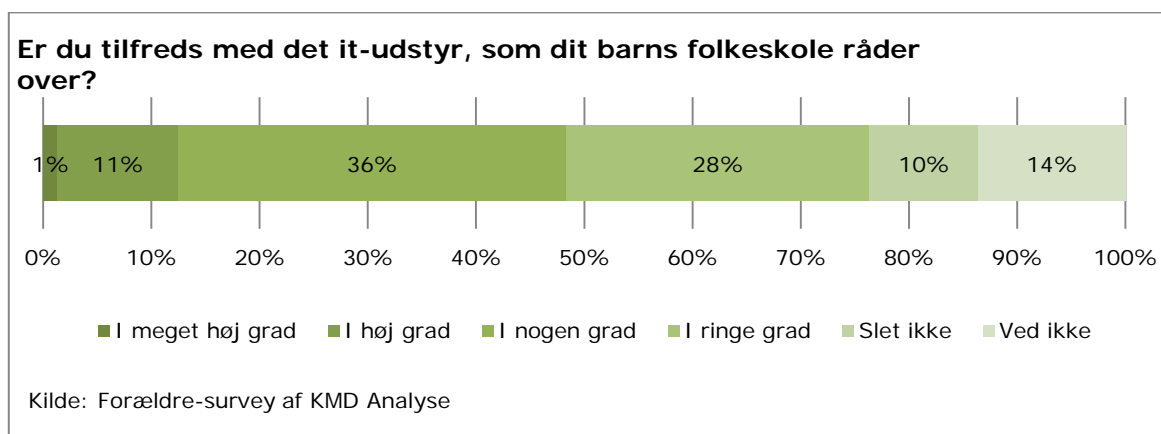
18 % af eleverne angiver, at de i høj grad eller meget høj grad er tilfredse med it-udstyret på skolen. 45 % er i nogen grad tilfredse, mens 36 % kun i ringe grad eller slet ikke er tilfredse, jf. nedenstående figur.

Forældrene kritiske over for skolens udstyr

Forældrene deler elevernes holdning til skolernes it-udstyr. Omkring 4 ud af 10 forældre er således i ringe grad eller slet ikke tilfredse med it-udstyret.

En stor midtergruppe på 36 pct. er i nogen grad tilfredse, mens 38 pct. enten i ringe grad eller slet ikke er tilfredse med skolens it-udstyr. Blot 12 pct. af forældrene er i høj eller meget høj grad tilfredse med det it-udstyr, som deres børns folkeskole råder over, mens yderligere 14 pct. ikke føler sig i stand til at vurdere spørgsmålet, jf. nedenstående figur.

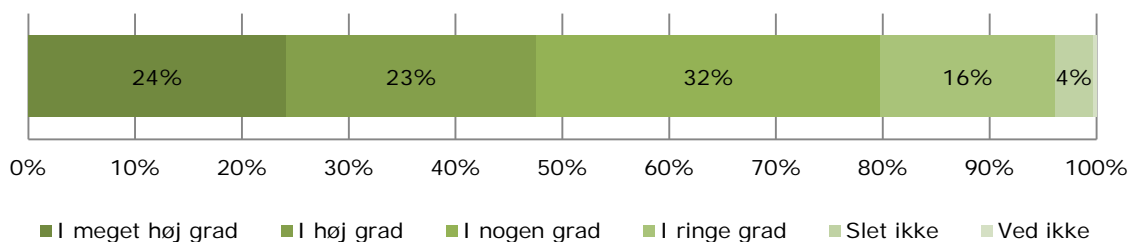
Lærere og skoleledere: Skolen sakker bagud

KMD Analyse har tidligere påvist, at lærere og skoleledere i folkeskolen mener, at folkeskolen sakker bagud på it-fronten.

Således vurderer næsten halvdelen af skolelederne, at der enten i høj eller meget høj grad er behov for forbedringer af skolens it-infrastruktur for at tilgodese en øget brug af it og digitale læremidler i undervisningen¹³ jfr. nedenstående figur:

¹³ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 15

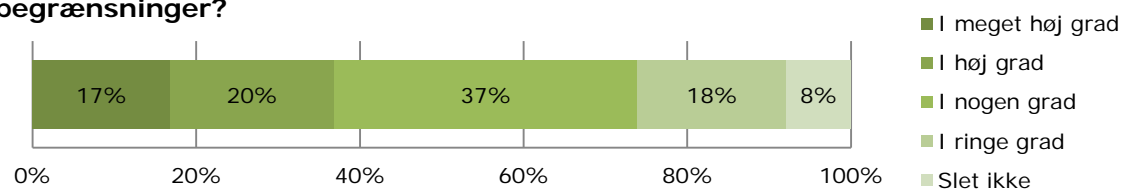
Er der behov for forbedringer af skolens it-infrastruktur (computere, trådløst netværk, it-support m.m.) i forbindelse med en øget brug af it og digitale læremidler i undervisningen?

Kilde: Skoleleder-survey af KMD Analyse

Tilsvarende giver 37 % af lærerne udtryk for, at de bruger teknologien mindre i undervisningen, end de egentlig ønsker på grund af tekniske problemer eller begrænsninger jfr. nedenstående figur¹⁴:

Bruger du teknologien mindre i undervisningen, end du egentlig ønsker på grund af tekniske problemer eller begrænsninger?

Kilde: Lærer-survey af KMD Analyse

5.2 Mange tager eget it-udstyr med i skole

Eleverne medbringer bærbare og smartphones

Eleverne medbringer i stor udstrækning eget it-udstyr, når de går i skole. 82 % af eleverne har haft it-udstyr med i skole og anvendt det i undervisningen inden for den seneste måned af skoleåret. 61 % har medbragt en bærbar computer, mens 44 % har medbragt en smartphone jf. nedenstående figur.

Undersøgelsen viser med andre ord, at det allerede i dag er almindelig praksis for skoleelever at medbringe deres eget it-udstyr i skolen og anvende det i undervisningen.

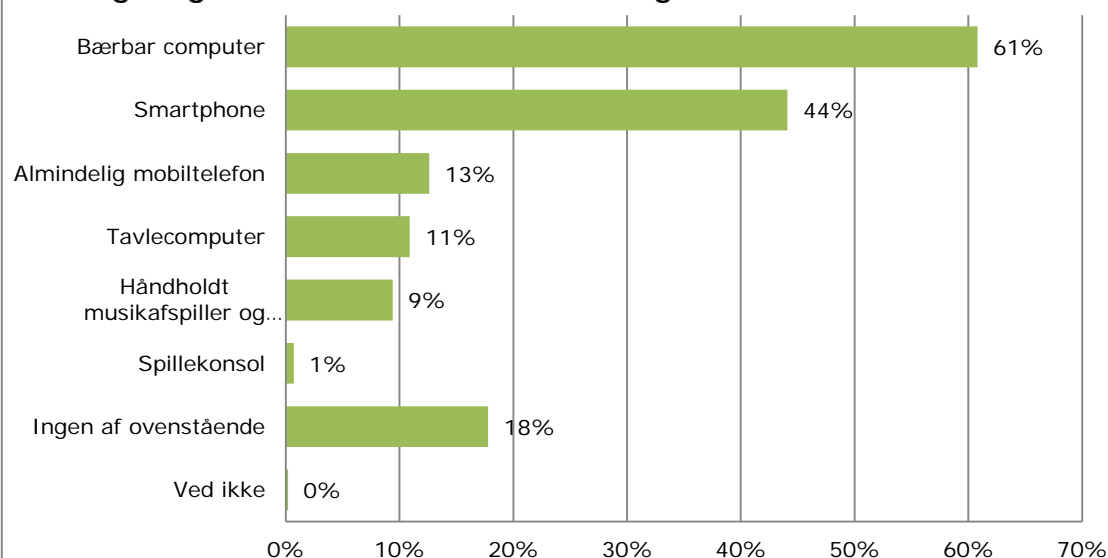
Den relativt høje andel af elever, der medbringer bærbare computere, indikerer at eleverne i stor stil fravælger det udstyr, som skolen kan stille til rådighed. Det kan eksempelvis skyldes, at de ser fordele ved deres eget udstyr eller, at skolen ikke har et tilstrækkeligt antal velfungerende pc'er.

"Måske [skulle vi] have nogle computere, hvor det ikke tager 10 min at logge ind, da det tager en del tid af undervisningstiden. Tit kan man heller ikke logge ind på skolens computere, fordi de ikke kan acceptere vores UNI-login. Derfor er der også mange, der er begyndt på at tage deres egne computere med. Men da der ikke er mulighed for at låse dem inde et sted, er folk tit inde i klassen i frikvartererne."

Pige, 7. klasse, Region Sjælland

¹⁴ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 15

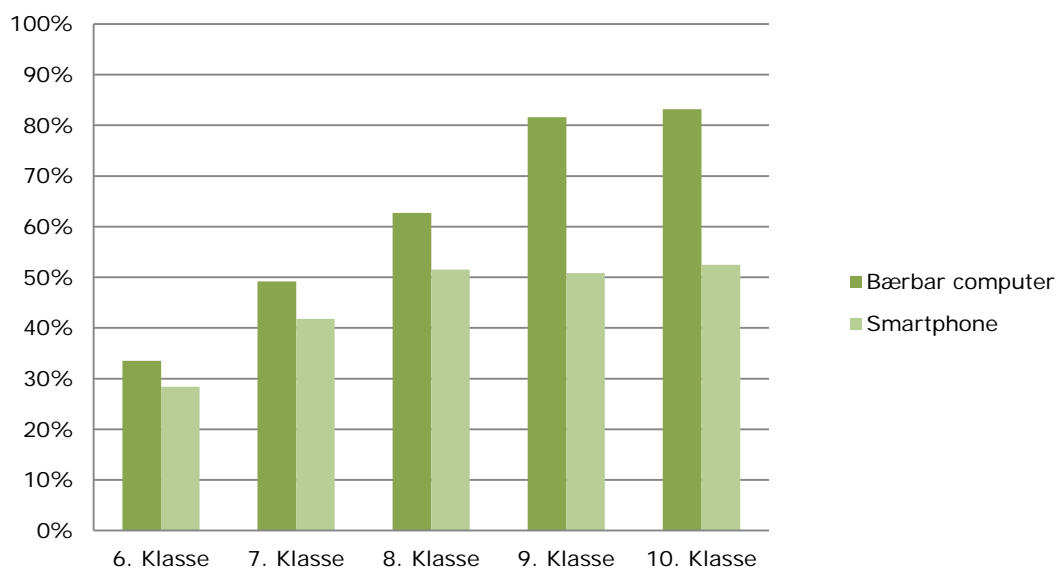
Hvilke ting har du i den sidste måned af skoleåret haft med i skole og brugt i forbindelse med undervisningen?

Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

Ser man på hvordan brug af medbragt udstyr fordeler sig på klassetrin, er det kendetegnende, at brugen er størst i de ældste klasser. Således har over 80 % af eleverne i 9. klasse medbragt og brugt en bærbar computer, mens dette gælder for hver tredje elev i 6. klasse jfr. nedenstående figur:

Hvilke ting har du i den sidste måned af skoleåret haft med i skole og brugt i forbindelse med undervisningen?

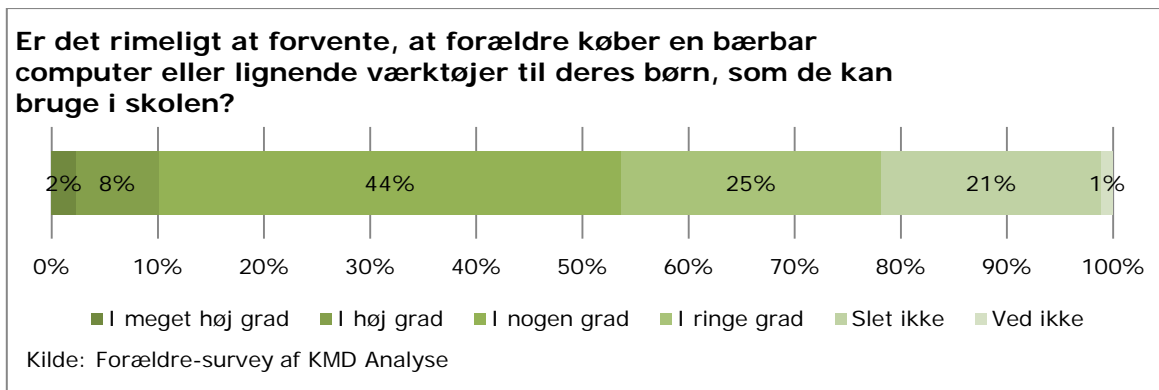

Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

Forældre skeptiske over for forventninger om medbragt udstyr

Forældrene finder ikke, at skolen med rimelighed kan forvente, at forældre køber en bærbar computer eller andet udstyr til brug i skolen.

Således mener 46 % af forældrene, at det i ringe grad eller slet ikke kan forventes, mens 44 % mener, at det i nogen grad kan forventes. Et beskedent mindretal på 10 % af forældrene mener, at det i høj eller meget høj grad kan forventes af forældrene, at de køber en bærbar computer eller lignende værktøjer til skolebrug.

I aftalen mellem Regeringen og KL om it i folkeskolen er det forudsat, at eleverne fra 2014 som udgangspunkt medbringer deres eget it-udstyr til brug på skolens netværk. Skolerne må derfor forventes i de kommende år at tilrettelægge deres it-infrastruktur til at kunne håndtere elevernes medbragte it-enheder, hvorved de i højere grad også vil kunne tilrettelægge deres strategi for digital undervisning på, at eleverne medbringer eget it-udstyr.

For skolerne er gevinsten, at elevernes udstyr ofte er bedre end det, skolen kan stille til rådighed, og at kommunen sparer penge på vedligeholdelse og support af elevernes udstyr¹⁵.

At en så relativt stor andel af forældrene ikke finder det rimeligt at skulle købe it-udstyr til brug i skolen kan potentielt blive en udfordring for skolernes strategi om at frigive midler til netværk og digitale læringsmidler ved at lade eleverne bruge eget it-udstyr.

Når man tager i betragtning, at det allerede i dag er en udbredt praksis blandt eleverne at medbringe egne computere (61 % af eleverne fra 6.-10. klasse) i skolen samt at bruge bærbare computere i deres fritid (88 % af eleverne fra 6.-10. klasse), forekommer det sandsynligt, at forældrenes holdninger primært er principielle og i mindre grad slår ud i praksis.

5.2 Opsamling

Undersøgelsen viser, at en stor andel af både elever, forældre samt lærere og skoleledere i folkeskolen oplever, at it-udstyr og it-infrastruktur ikke fungerer tilfredsstillende.

Et flertal af eleverne medbringer deres eget it-udstyr i skolen og anvender det i forbindelse med undervisningen.

Forældrene og lærerne mener, at det er en læringsmæssig fordel for deres børn, hvis man bruger det samme udstyr og it-værktøjer i skolen og i hjemmet. Forældrene

¹⁵ Anbefalinger til It-infrastruktur i folkeskolen, Notat, KL, juli 2012.
http://www.kl.dk/ImageVault/Images/id_55843/scope_0/ImageVaultHandler.aspx

finder det dog ikke rimeligt, hvis det forventes, at man skal købe en bærbar computer eller andet udstyr for at ens barn kan bruge det i folkeskolen.

Næste kapitel afdækker elevernes og forældrenes opfattelse af en af de oftest fremførte barrierer for digital undervisning i folkeskolen - lærernes digitale kompetencer.

6. Lærernes digitale kompetencer

I dette kapitel gennemgås elever og forældres vurderinger af følgende spørgsmål:

- Hvor gode er lærerne til at inddrage og bruge it i undervisningen
- Har lærerne de fornødne kompetencer til at sikre en optimal brug af it og digitale læremidler i undervisningen?
- Er skolen god til at lære eleverne at bruge it i en faglig sammenhæng?

Lærernes kompetencer til at gennemføre digital undervisning er selvsagt en afgørende forudsætning for, at it og digitale læremidler kan anvendes tilfredsstillende i folkeskolen¹⁶.

Det nævnes således også som et væsentligt initiativ i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategis indsats på folkeskoleområdet, at der skal udvikles ny viden om, hvordan it-baserede undervisnings- og læringsformer kan styrke fagligheden blandt lærerne i folkeskolen. Dette indebærer blandt andet, at man skal se på, hvordan lærernes it-didaktiske kompetencer kan løftes, og hvordan man kan give lærerne mere tid til at koncentrere sig om undervisning¹⁷.

KMD Analyse har tidligere spurgt lærerne, hvordan de oplever deres egne digitale kompetencer. Undersøgelsen viste, at lærerne i folkeskolen har meget forskelligartede udgangspunkter, når det gælder digitale kompetencer. Mens nogle lærere bruger it og digitale læremidler flere gange dagligt, er der stadig andre, som aldrig eller kun sjældent trækker teknologien ind i deres timer. Mens nogle lærere i deres undervisning ofte benytter forskellige teknologier som mobiltelefoner og interaktive tavler, er der andre med et stort behov for såvel teknisk it-support som didaktisk vejledning om brugen af konkrete digitale læremidler¹⁸.

Eleverne og forældrene bekræfter lærernes egen vurdering af, at der er stor spredning i lærernes evner til at anvende it og digitale læremidler i undervisningen. Det skal bemærkes, at elever og forældres vurdering af lærernes kompetencer ikke nødvendigvis afspejler en fagligt funderet vurdering af lærernes faktiske kompetencer. Deres svar skal ses som et udtryk for elevernes og forældrenes subjektive opfattelse af lærernes kompetencer.

- 39 % af eleverne mener, at stort set alle eller de fleste af deres lærere er gode til at bruge it i undervisningen. 40 % mener, at det gælder for nogle af lærerne. 19 % mener, at få af deres lærere er gode til at bruge it i undervisningen.
- Der er en tydelig sammenhæng mellem elevernes vurdering af lærerne og hvor ofte eleverne oplever, at der anvendes it i undervisningen. 59 % af eleverne, der i deres klasse dagligt anvender it i undervisningen mener, at stort set alle eller de fleste af deres lærere er gode til at bruge it i undervisningen. Blandt eleverne der kun bruger it månedligt eller sjældnere er det tilsvarende tal 26 %.
- Over hver tredje elev der månedligt eller sjældent bruger it i undervisningen mener, at få eller ingen af deres lærere er gode til at anvende it i undervisningen. For elever, der dagligt bruger it i undervisningen er tallet 11 %.
- Forældrene er enige med eleverne. 15 % af forældrene mener i høj eller meget høj grad, at lærerne på deres barns skole har de nødvendige kompetencer til at sikre en optimal brug af it og digitale læremidler i undervisningen. 42 % mener, at det i

¹⁶ Se eks. Danmarks Lærerforening (2012): "Notat om it i folkeskolen", s. 4

¹⁷ <http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Folkeskolen/I-fokus/Oeget-anvendelse-af-it-i-folkeskolen/Initiativer-til-at-oege-brugen-af-it-i-folkeskolen>

¹⁸ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 26.

nogen grad er tilfældet, mens 20 % mener, at det i ringe grad eller slet ikke er tilfældet.

— Når forældrene vurderer skolen som helhed, er billedet det samme. 26 % af forældrene, mener, at deres barns skole i høj eller meget høj grad er god til at lære eleverne at bruge it i en faglig sammenhæng, mens 49 % af forældrene mener, at dette kun i nogen grad er tilfældet. Endelig mener 19 % af forældrene, at skolen i ringe grad eller slet ikke er god hertil.

Samlet set tegner undersøgelsen et meget differentieret billede af lærernes digitale kompetencer. Der er stor variation for så vidt angår den enkelte lærers kompetencer i relation til inddragelse af it og digitale læremidler i undervisningen.

Billedet bekræftes af lærerne og af skolelederne, som i den tidligere undersøgelse gav udtryk for en meget forskelligartet frekvens i brugen af it og behov for vejledning og teknisk bistand.

6.1 Lærerne er digitalt på vej

Eleverne oplever variation i lærernes digitale kompetencer

"Dygtige lærere med it-kompetencer kan langt bedre målrette undervisningen til elevernes individuelle niveau."

Dreng, 6. klasse, Region Syddanmark

"Giv lærerne et grundigt kursus i brug af iPads og smartboards. Gør dem mindre bange for smartboardet. De bruger hellere kridttavlen, for det føler de sig sikrest ved, men det tager bare meget længere tid, end når man kan skrive noter på sin ipad til en lærer, der skriver på en computer samtidig. Tavlekridt tager alt for lang tid!"

Dreng, 9. klasse, Region Midtjylland

Lærerne skal blive bedre til at bruge systemerne. Nogle lærere er gode til at lægge lektier og andre informationer ud på Lectio samt modtage opgaver. Andre af mine lærere kan slet ikke finde ud af det og påstår ofte, de ikke har modtaget mine opgaver, fordi de ikke kan finde det i systemet, så jeg må sende på mail. Jeg oplever, at en del lærere har berøringsangst og mener, det tager alt for lang tid at bruge. Det kan derfor kun blive bedre, hvis lærerne 'klædes bedre på', og lærer at bruge systemerne bedre samt kan se de mange muligheder/redskaber, det kan give dem."

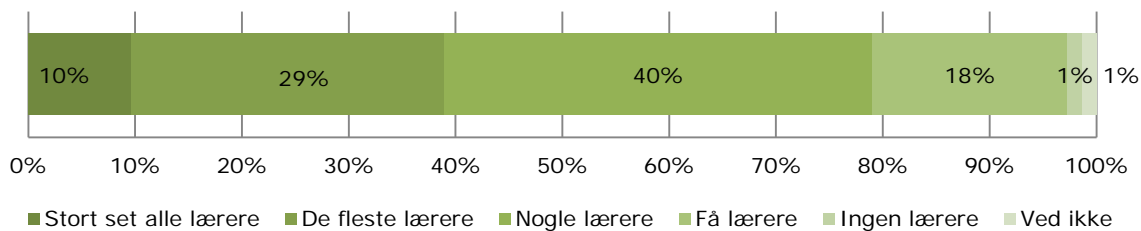
Pige, 10. klasse, Region Nordjylland

Et flertal af eleverne oplever i løbet af deres skoledag en lærer, der er god til at inddrage it og digitale værktøjer i undervisningen.

4 ud af 10 elever mener, at stort set alle eller de fleste af deres lærere er gode til at bruge it i undervisningen. Der er dog en restgruppe på næsten en femtedel af eleverne, som oplever, at stort set ingen af deres lærere er gode til at inddrage it i undervisningen.

10 % af eleverne mener, at stort set alle deres lærere er gode til at anvende it i undervisningen og 29 % mener, at det gælder for de fleste af deres lærere. 40 % mener, at nogle af deres lærere er gode til at anvende it i undervisningen, mens 18 % mener, at få af deres lærere er gode til at anvende it i undervisningen. Meget få mener, at ingen af deres lærere er gode til at anvende it i undervisningen, jf. nedenstående figur.

Hvor mange af dine lærere er gode til at bruge it i undervisningen f.eks. til at forklare, til at lave opgaver og til at lade dig og din klasse bruge it til at løse og præsentere opgaver osv.?

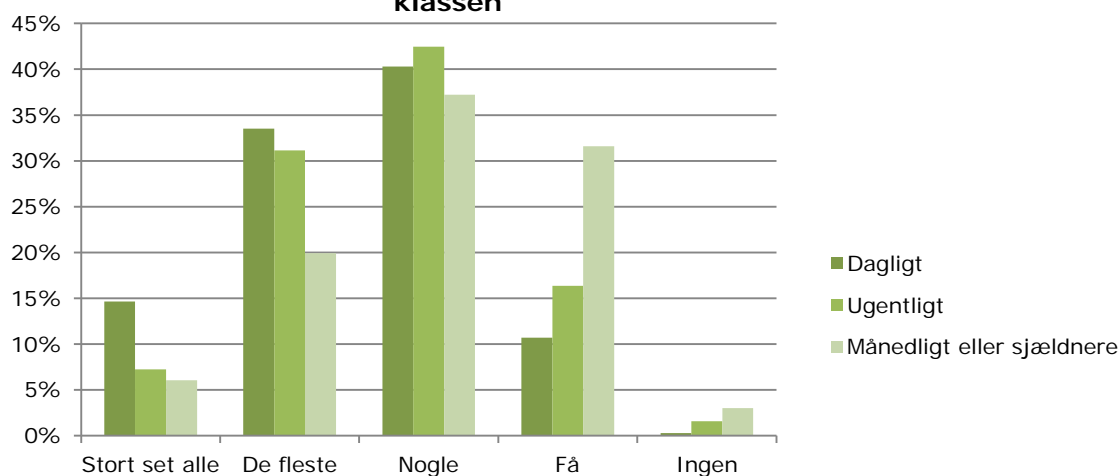

Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

Det er påfaldende, at elever, der oplever, at it ofte bruges i undervisningen, også oplever, at lærerne er gode til at bruge it. 59 % af eleverne, der i deres klasse dagligt anvender it i undervisningen, mener, at stort set alle eller de fleste af deres lærere er gode til at bruge it i undervisningen. Blandt eleverne, der kun bruger it månedligt eller sjældnere er det tilsvarende tal 26 %.

Omvendt viser undersøgelsen, at flere end hver tredje af de elever, som månedligt eller sjældnere bruger it i undervisningen mener, at få eller ingen af deres lærere er gode til at anvende it i undervisningen. For elever, der dagligt bruger it i undervisningen er tallet nede på 11 %, jf. nedenstående figur.

Elevernes vurdering af om deres lærer er god til at anvende it i undervisningen opdelt efter hvor hyppigt it anvendes i klassen

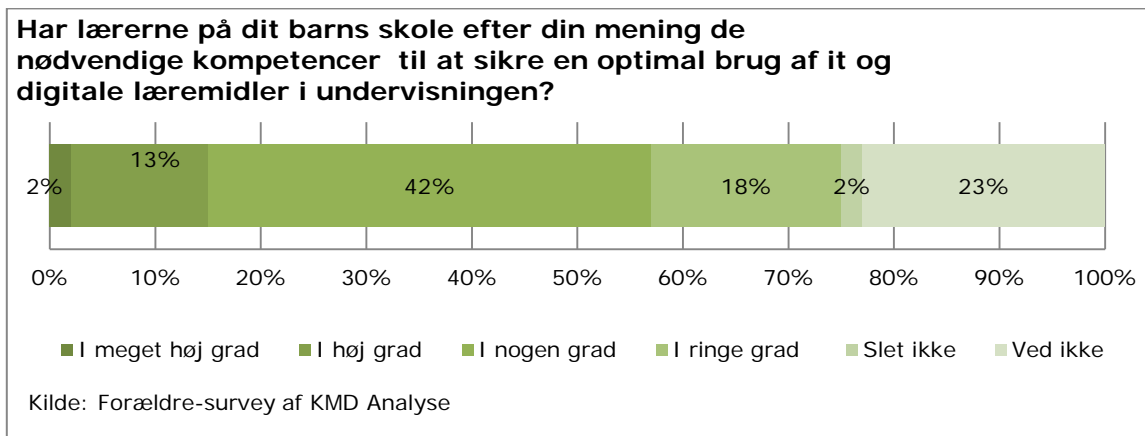
Kilde: Elev-survey af KMD Analyse

Forældrene ønsker mere fokus på faglig anvendelse af it

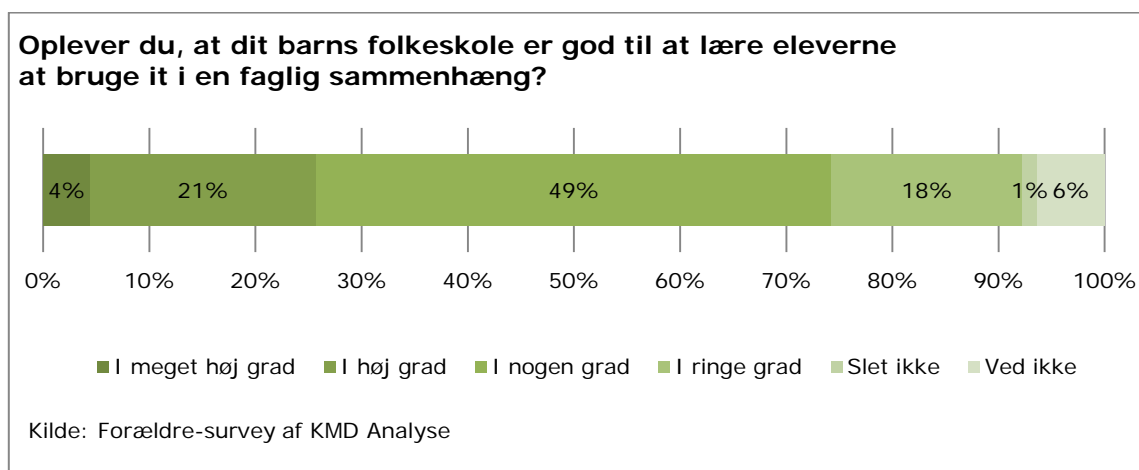
Undersøgelsen viser, at forældrene kun i nogen grad oplever, at deres barns folkeskole er god til at bruge it i en faglig sammenhæng. Det samme gør sig gældende, når forældrene vurderer lærernes kompetencer til at sikre en optimal anvendelse af it i undervisningen.

Et mindretal på 15 % af forældrene mener, at lærerne på deres barns skole i høj grad eller meget høj grad har de nødvendige kompetencer til at sikre en optimal brug af it

og digitale læremidler i undervisningen. Flertallet på 42 % mener, at det i nogen grad er tilfældet, mens 20 % mener, at det i ringe grad eller slet ikke er tilfældet, jf. nedenstående figur.

Tilsvarende mener et mindretal på 26 % af forældrene, at deres barns skole i høj eller meget høj grad er god til at lære eleverne at bruge it i en faglig sammenhæng, mens flertallet på 49 % af forældrene mere forbeholdent mener, at dette kun i nogen grad er tilfældet. Endelig mener 19 % af forældrene, at skolen i ringe grad eller slet ikke er god hertil, jf. nedenstående figur.

Lærere og skoleledere: Grundlæggende it-anvendelse er mest udbredt

En tidligere undersøgelse fra KMD Analyse bekræfter, at der er stor spredning i lærernes kompetencer og tilgang til anvendelse af it og digitale læremidler i undervisningen. Undersøgelsen påpeger blandt andet, at mange lærere i vid udstrækning holder sig til brugen af basale teknologier som lærer-pc og trådløst netværk, og i en noget mindre udstrækning anvender teknologier og digitale læremidler, der har sigte på direkte at medvirke til at fremme elevernes læring¹⁹.

53 % af lærerne giver endvidere udtryk for, at de ofte eller nogen gange oplever behov for praksisnær vejledning, og 62 % har brug for teknisk bistand, når de skal bruge it og digitale læremidler som et aktivt element i undervisningen²⁰.

¹⁹ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 21

²⁰ KMD Analyse (2012): "Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder", s. 24-25

6.2 Opsamling

Hovedkonklusionen i dette kapitel er, at der er stor spredning i lærernes kompetencer til at bruge it og digitale læremidler i undervisningen.

KMD Analyses foregående undersøgelse af lærere og skolelederes vurdering af de digitale kompetencer på folkeskolerne bekræfter, at der fortsat er et stort behov for kompetenceudvikling hos en del af lærerne.

4 ud af 10 elever mener, at stort set alle eller de fleste af deres lærere er gode til at bruge it i undervisningen. Der er dog en restgruppe på næsten en femtedel af eleverne, der stort set ingen lærere har, der er gode til at bruge it i undervisningen.

Undersøgelsen blandt lærere bekræfter billedet af en læregruppe med et forskelligt kompetencemæssigt niveau.

7. Om analysen

Denne analyse bygger på en række forskellige surveys vedrørende holdningerne hos henholdsvis elever, forældre samt skoleledere og lærere.

Data vedrørende elevernes holdninger

Data vedrørende elevernes holdninger bygger på en survey med deltagelse af 918 elever fra folkeskolen. Data er indsamlet via to kanaler. Dels gennem Userneeds ungdomspanel, der består af unge mellem 15 og 18 år. Dels gennem Userneeds Danmarkspanel, hvor forældre til elever i folkeskolen har ladet deres børn besvare spørgeskemaet. Forældrene har enten kunne lade børnene besvare spørgeskemaet via deres link eller kunnet videresende spørgeskemaet til barnets egen e-mailadresse.

Undersøgelsen har omfattet elever, der går i 6.-10. klasse i folkeskolen. Elever på fri- og privatskoler har ikke været omfattet af undersøgelsen.

I forbindelse med indsamlingen af data har det været oplyst, at undersøgelsen er foretaget af KMD Analyse i samarbejde med organisationen Danske Elever.

Data er indsamlet i perioden 2. – 12. juli 2012.

I rapporten indgår udvalgte elevers svar på et åbnet spørgsmål som illustration af de kvantitative resultater.

Det åbne spørgsmål er formuleret således: "Til sidst vil vi gerne høre, om du har nogle forslag til, hvordan it kan gøre din skole bedre?"

Data vedrørende forældrenes holdninger

Undersøgelsen er gennemført på nettet blandt 1.005 repræsentativt udvalgte respondenter i Userneeds' Danmarkspanel i alderen 18 – 65 år. Kun respondenter, der har børn i folkeskolen har deltaget i undersøgelsen.

Undersøgelsen er gennemført af analyseinstituttet Userneeds i perioden 15.– 25. maj 2012.

Data vedrørende skolelederes og lærers holdninger

Data vedrørende skoleledernes og lærernes holdninger bygger på følgende materiale:

- En survey med deltagelse af skoleledere fra 312 af landets folkeskoler fordelt på 89 af landets kommuner.
- En survey med deltagelse af 606 folkeskolelærere fra Userneeds Danmarkspanel.

Data og analyser vedrørende dette materiale er tidligere blevet publiceret i: KMD Analyse, Folkeskolens digitale tilstand – udfordringer og muligheder, januar 2012

Det skal for god ordens skyld bemærkes, at afrunding kan medføre, at tal i tabeller og figurer ikke summerer til totalen.